

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO RADA I SOCIJALNE SKRBI**

N A C R T

**PRIJEDLOG ZAKONA
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI NA RADU, S
KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

ZAGREB, lipanj 2003.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI NA RADU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u odredbama članka 2. stavka 4. alineja 1. Ustava Republike Hrvatske.

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

1. OCJENA STANJA

1.1. Osnovni pravni okvir sustava zaštite na radu

Temeljni zakon za ovo područje je Zakon o zaštiti na radu («Narodne novine» br. 59/96. i 94/96.) koji je u primjeni od 1. siječnja 1997. godine. Zakon je usklađen s okvirnom Direktivom Europske unije za ovo područje 89/391/EEC o uvođenju mjera za poticanje unapređivanja sigurnosti i zdravlja radnika na radu.

Dio pravnog okvira sustava zaštite na radu predstavljaju i ratificirane konvencije Međunarodne organizacije rada.

Provedba mjera zaštite na radu osigurana je podzakonskim propisima donesenim na temelju navedenog Zakona ali i podzakonskim propisima donesenim na temelju odredaba Zakona o zaštiti na radu («Narodne novine» br. 19/83., 17/86., 46/92., 26/93. i 29/94.).

Primjenjuju se kao pravna pravila i odredbe propisa koji su doneseni na temelju članka 52. Osnovnog Zakona o zaštiti na radu («Narodne novine» br. 52/71. i 52/73.) kao i odredbe propisa navedenih u tom Zakonu a koje su do stupanja na snagu Zakona o zaštiti na radu («Narodne novine» br. 54/74.) bile na snazi, ako nisu u suprotnosti sa zakonima Republike Hrvatske i propisima donesenim na temelju zakona. Nadalje za područje zaštite na radu primjenjuje se i pravilnici o tehničkim normativima kao i odgovarajuće hrvatske norme.

Nadzor nad provedbom propisa s područja zaštite na radu obavlja inspekcija rada osim u djelatnostima za koja je zakonom utvrđeno da nadzor obavljaju druga tijela. Tako nadzor nad provedbom propisima s područja zaštite na radu u rudarstvu obavlja rudarska inspekcija, na brodovima lučke kapetanije te na poslovima razminiranja Ministarstvo unutarnjih poslova.

Inspekcija rada i rudarska inspekcija postupaju u skladu s odredbama Zakona o Državnom inspektoratu.

1.2. Ocjena stanja zaštite na radu

Ocjena stanja zaštite na radu u Republici Hrvatskoj daje se na temelju izvješća Državnog inspektorata u kojem su korišteni podaci područnih jedinica te podaci Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, Državnog zavoda za statistiku i Ministarstva za obrt, malo i srednje poduzetništvo.

Povećanje zaposlenosti rezultiralo je nažalost i određenim lošim pokazateljima. Naime, najveći broj novozaposlenih radi u građevinarstvu koje je samo po sebi rizična djelatnost gdje se događaju pretežito teže i teške ozljede na radu. Zapošljavanje u ostalim djelatnostima nema značajniji rast, a ni samostalno poduzetništvo još nije u mogućnosti zaposliti veći broj osoba koje traže posao, posebice onih srednje ili starije dobi. Tržište rada još ne funkcionira te je i dalje prisutan porast rada na «crno», što ima nepovoljne utjecaje na zaštitu radnika na radu i ostvarivanje prava za slučaj ozljede na radu.

Prema raspoloživim podacima prosječno se godišnje u Republici Hrvatskoj ozljedi 22.000 radnika, a 150 radnika oboli od profesionalnih bolesti. Radi toga se godišnje izgubi najmanje 555.000 radnih dana. Prema podacima Državnog inspektorata na razini višegodišnjeg prosjeka mjesečno se ozljedi 1.833 radnika, od kojih 4 radnika smrtno stradaju, a 58 radnika se teško ozljedi. Konkretno u 2002. godini ukupno se ozlijedilo 21.184 radnika i 44 smrtno stradalo. / **Prilog tablica** /

Prateći broj ozljeda na radu u odnosu na broj zaposlenih u razdoblju od prethodnih 10 godina vidljivo je da se smanjuje broj ozljeda. Od 29.666 ozlijeđenih radnika na 1.309.748 zaposlenih u 1993. godini, broj ozlijeđenih se u 2002. godini smanjio na 21.184 ozljeda na 1.333.755 zaposlenih, što predstavlja smanjenje od 28,6%. Za pretpostaviti je da je za smanjenje broja evidentiranih ozljeda na radu, osim gospodarskih poteškoća u dijelu smanjenog obima poslovanja, razlog i taj što se lakše ozljede ne prijavljuju Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje, kako je to propisano Zakonom o zdravstvenom osiguranju («Narodne novine», br. 94/01., 88/02. i 149/02.). Poslodavac i ozlijeđeni radnik se najvjerojatnije nagode te se može zaključiti da se ozlijeđeni radnik lijeći na teret osnovnog zdravstvenog osiguranja, što je nepovoljnije za radnika. U tom slučaju radnik ne potražuje od poslodavca daljnja novčana sredstva osnovom odštetnog zahtjeva zbog ozljede na radu i ne ostvaruje ni prava koja bi imao za ozljedu na radu prema Zakonu o mirovinskom osiguranju («Narodne novine», br. 102/98., 71/99., 127/00., 59/01. i 147/02.).

Za rješavanje takvog stanja u sustavu zaštite na radu potrebno je prvenstveno poštivati odredbe Zakona o zaštiti na radu («Narodne novine», br. 59/96. i 94/96.).

Smanjenjem odnosno svođenjem na najmanju moguću mjeru rizika nastanka ozljeda na radu trebao bi biti dugoročni cilj kojim bi se izmijenila postojeća situacija zaštite na radu koja je sada prisutna. Naime, Zakon je usklađen s europskom legislativom i moderno koncipiran, ali se ne primjenjuje u potpunosti. Unatoč propisanim visokim kaznama za propuste u zaštiti na radu poslodavci i nadalje nastoje izbjeći primjenu propisanih zaštitnih mjera. Poslodavci obavljaju djelatnosti u otežanim uvjetima i na određeni način rizično te svjesno štede na zaštiti na radu očito procjenjujući da će improvizacijama u primjeni zaštitnih mjera na radu brže i jeftinije odraditi posao.

PODACI O OZLJEDAMA I PROFESIONALNIM BOLESTIMA PO GODINAMA

	1997	1998	1999	2000	2001	2002
1	2	3	4	5	6	7
Prosječan broj zaposlenih	1.443.513	1.312.892	1.300.762	1.299.748	1.305.192	1.333.755
Broj ozljeda na radu	23.043	22.965	22.814	22.051	21.744	21,184
Broj ozljeda na 1000 radnika	16,0	17,5	17,5	17,0	16,7	15,9
Broj smrtnih slučajeva na radu	30	42	21	29	31	30
Broj smrtnih slučajeva na radu i u svezi s radom	59	49	32	40	42	44
Broj profesionalnih bolesti	258	152	499	81	91	71
Broj izgubljenih dana zbog ozljeda na radu	556.949	576.422	543.201	533.704	547.949	533,837
Broj izgubljenih dana zbog profesionalnih bolesti	7.610	5.350	12.454	2.309	2.666	2.080
Ukupan broj izgubljenih dana	564.559	581.772	555.655	536.013	550.615	535,917

Isto tako se i strojevi s povećanim opasnostima kao što su primjerice: dizalice, viličari, radni strojevi (bageri, rovokopači, buldožeri, utovarivači), strojevi za obradu drva i drugi, nekvalitetno održavaju i neredovito pregledavaju i ispituju, bez obzira na njihovu starost. Uobičajena je pojava u graditeljskoj djelatnosti, a također i drugim rizičnim djelatnostima primjerice u šumarstvu, da se strojevi i uređaji s povećanim opasnostima koriste suprotno pravilima struke i tvorničkim uputama. Koriste se nekontrolirano do

zastoja, u najvećem slučaju do «kvara», što predstavlja dodatnu opasnost za sigurnost i zdravlje radnika i građana. Posebice se to odnosi na radne strojeve i građevne dizalice, čija je prosječna starost preko 20 godina. Napominjemo da se dizalica mora pregledati i ispitati svake dvije godine, a isto tako se mora ispitati i svaki put na novom mjestu postave.

Poslodavac je isto tako obavezan osposobiti radnika za rad na siguran način i upoznati radnike sa opasnostima na njihovim radnim mjestima i ne smije dozvoliti samostalno obavljanje poslova radnicima koji nisu prethodno osposobljeni za rad na siguran način. To znači da radnici trebaju obavljati poslove bez ugrožavanja vlastitog života i zdravlja te života i zdravlja drugih zaposlenika i građana. Uočeno je da pojedini poslodavci navedenu obvezu obavljaju formalno iako im je to u njihovim procjenama opasnosti, osobito u rizičnim djelatnostima, posebno naglašeno. Učestala je praksa «iznajmljivanja» radnika od drugih poslodavaca na privremenim radilištima, koji za novu vrst poslova na radilištima u najvećem broju slučajeva nisu osposobljeni za rad na siguran način. Činjenica je da je sve manje specijaliziranih radnika i da poslodavci svjesno odnosno iz nužde određuju radnicima da rade sve poslove čak i one za koje nisu osposobljeni ni stručni, niti posjeduju psihofizičke sposobnosti. Posebice je rečeno uobičajeno kod poslova s posebnim uvjetima rada, kao i u slučajevima kada na tim poslovima kao što su: rad na visini, rad sa dizalicama, viličarima, radnim strojevima, štetnim i opasnim tvarima i drugo, rade radnici koji jesu osposobljeni ali nisu redovito zdravstveno pregledavani na okolnost tih poslova. Poslodavci to pravdaju prevelikim troškovima. Kada se i zateknu u prekršaju oni to opravdavaju nedostatkom kvalificirane radne snage.

Naglašavamo da je ipak najveći rizik ozljede na radu prisutan kod novozaposlenih radnika posebno stoga što je uobičajena pojava da poslodavci radnike zapošljavaju na određeno vrijeme i to na dva tri mjeseca, odnosno da ih čak niti ne prijavljuju, pa oni započinju sa radom, a da prethodno nisu upoznati sa opasnostima na svojim radnim mjestima niti su u većini slučajeva osposobljeni za samostalan rad na siguran način. Obzirom da su to osobe mlađe dobi, sklone riziku tj. podcjenjivanju opasnosti, nesvjesne važnosti zaštitnih mjera, pojednostavljuju proces rada i ne koriste osobna zaštitna sredstva.

Nezakonito zapošljavanje osim u graditeljstvu prisutno je i u drugim djelatnostima, posebno u brodogradnji, trgovini, ugostiteljstvu, turizmu i dr., a najčešće je izraženo kao: zapošljavanje radnika bez prethodnog sklapanja ugovora o radu te raznih prividnih ugovora kao što su: ugovor o dijelu, ugovor o savjetodavnoj suradnji, ugovor o djelu redovitog studenta, ugovor o pružanju usluga turističkog vodiča, pratitelja, animatora i sl., zatim zapošljavanje ili rad stranaca bez radnih dozvola. U tim slučajevima radnici se ne prijavljuju tijelima mirovinskoga i zdravstvenog osiguranja, niti su radnici upoznati sa opasnostima na njihovim radnim mjestima i ne znaju kakva prava imaju s naslova zaštite na radu.

Pozitivni pomak u primjeni novih zakonskih rješenja kod poslodavaca je vidljiv iako teče usporeno. Većina poslodavaca u rizičnim djelatnostima kao što su: industrija, graditeljstvo, poljoprivreda, ribarstvo, šumarstvo, promet, zdravstvo, a također i poslodavci kod kojih postoji povećani rizik od nastanka ozljeda na radu u pravilu su izradili procjenu opasnosti na osnovi koje se primjenjuju pravila zaštite na radu kojima se otklanjaju ili smanjuju opasnosti i štetnosti. Nažalost, još znatan broj ustanova i

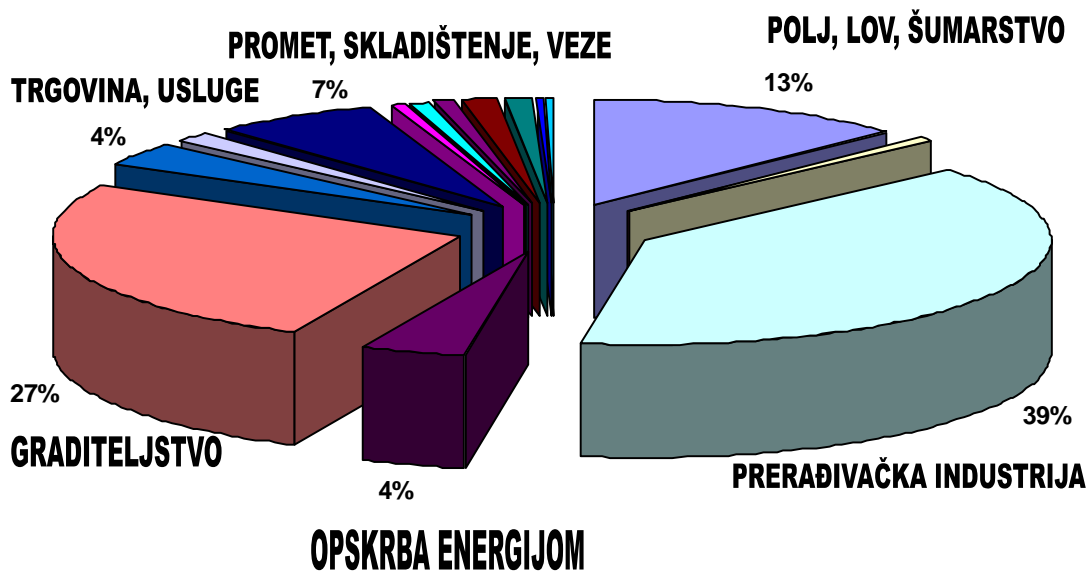
trgovačkih društava registriranih za poslove zaštite na radu i ovlaštenih od Ministarstva rada i socijalne skrbi za izradu procjene opasnosti ne raspolaže dovoljnom razinom znanja iz ovog područja kakvu naše gospodarstvo od njih očekuje, pa su stoga i procjene opasnosti samo zadovoljavanje zakonske obveza.

S obzirom na postojeće gospodarsko okruženje i promjene koje su prisutne u njemu, kao i neažurnost podataka od mjerodavnih tijela koje inspektori rada koriste za vođenje odgovarajućih registara, teško je točno odrediti broj poslodavaca u Republici Hrvatskoj kod kojih su inspektori rada ovlašteni obavljati nadzor. Grubo se procjenjuje da taj broj u Republici Hrvatskoj iznosi oko 85.000 poslodavaca.

Analizirajući podatke iz prethodnih godina uočava se da je broj ozljeda na radu ujednačen i da pokazuje trend smanjivanja, koji na prvi pogled može izgledati kao pozitivni pomak.

Međutim problem je mnogo kompleksniji. S jedne strane u manjoj mjeri se prijavljuju lakše ozljede, a s druge strane smanjen je obim rada i poslovanja u djelatnosti prerađivačke industrije, dok se, nažalost, povećao broj teških i smrtnih ozljeda na radu u rizičnim djelatnostima: graditeljstvo, šumarstvo, distribucija el. energije. U 1997. god. ozlijedilo se 23.043 radnika; u 1998. god. 22.965; u 1999. god. 22.814; u 2000. god. 22.051; u 2001.god. 21.744 radnika i u 2002. god. 21.1184 radnika. Profesionalno je oboljelo u 1997. god. 258 radnika; u 1998. god. 152; u 1999. god. 499; u 2000. god. 81; u 2001. god. 91 radnik i u 2002. god. 71. radnik. / **Prilog grafikon** /

TEŠKO OZLJEĐENI I SMRTNO STRADALI RADNICI U 2002. G.

Prerađivačka djelatnost je najbrojnija po ukupnom broju ozljeda (7.659 ozljeda i 23 prof. oboljenja), zatim slijedi graditeljstvo zbog same tehnologije gradnje, rušenja, iskopa i dr. (2.298 ozljeda i 1 prof. oboljenje) te šumarstvo posebice kod sječe drva (539 ozljeda i 17 prof. oboljenja).

Inspekcijski nadzor inspektora rada nad primjenom propisa zaštite na radu, na osnovi čl. 5. Zakona o zaštiti na radu («Narodne novine» br. 59/96. i 94/96.) obavlja se kod svih registriranih pravnih i fizičkih osoba, osim u oružanim snagama, redarstvenim službama, u djelatnostima rudarstva, na plovnim objektima i na poslovima razminiranja, što je uređeno posebnim zakonima.

Prioriteti inspekcijskih nadzora su u djelatnostima: industrije, graditeljstva, poljodjelstva, ribarstva i šumarstva, dakle u rizičnim djelatnostima gdje je visok stupanj profesionalnih rizika glede mogućnosti nastanka ozljeda na radu i profesionalnih bolesti.

U cilju očuvanja zdravlja i života radnika na radu, na osnovi odredbe čl. 102. Zakona o zaštiti na radu i odredbe čl. 4. Zakona o Državnom inspektoratu («Narodne novine» br. 76/99.) inspektori rada za zaštitu na radu su u 2002. godini obavili ukupno 13.767 inspekcijskih nadzora i to: 5.007 redovnih nadzora, 692 nadzora povodom ozljeda na radu, 1.745 nadzora na privremenim radilištima, 3.175 pregleda projektne dokumentacije, 1.084 tehničkih pregleda izgrađenih objekata za rad, 1.492 procjena opasnosti i 572 nadzora u drugostupanjskom nadzoru. Inspektori su bili nazočni na 828 sjednica Odbora zaštite na radu i obavili 634 drugih poslova: dežurstva, nazočnost na sudu tijekom sudskih rasprava zbog prekršajne odnosno kaznene odgovornosti poslodavaca i njihovih ovlaštenika te odgovarali na upite i dr.

Inspektori su u izvršavanju navedenih poslova donijeli 3.229 rješenja za otklanjanje nedostataka, 1.221 rješenja o zabrani rada, 4.537 rješenja u svezi pregleda tehničke dokumentacije i procjene opasnosti i 108 zaključaka u svezi izvršenja rješenja. Izrečeno je 307 kazni radnicima na mjestu izvršenja prekršaja. Podneseno je 2.072 zahtjeva nadležnom prekršajnom sudu, 66 kaznenih prijava, 36 prijedlog za pokretanje gospodarskog prijestupa i 218 izvješća po čl. 37. Zakona o Državnom inspektoratu i obavljeno je jedno pečačenje sredstava rada.

Najodgovorniji posao u radu inspektora rada za zaštitu na radu su svakako nadzori povodom smrtnih, skupnih i težih ozljeda na radu i to od uviđaja na mjestu nesreća pa do poduzimanju odgovarajućih inspekcijskih mjera.

Prošle godine inspektori rada obavili su 692 uviđaja ozljeda na radu povodom: 30 smrtnih ozljeda radnika neposredno na radu, 635 pojedinačnih teških ozljeđivanja radnika i 22 skupnih u kojima je teško ozlijeđen još 30 radnika. Osim toga obavili su i 4 nadzora povodom nezgoda na radu koje su izazvale promjene na sredstvima rada, primjerice pad dizalice, prevrtanje teretnih vozila, urušavanje zgrade i sl.

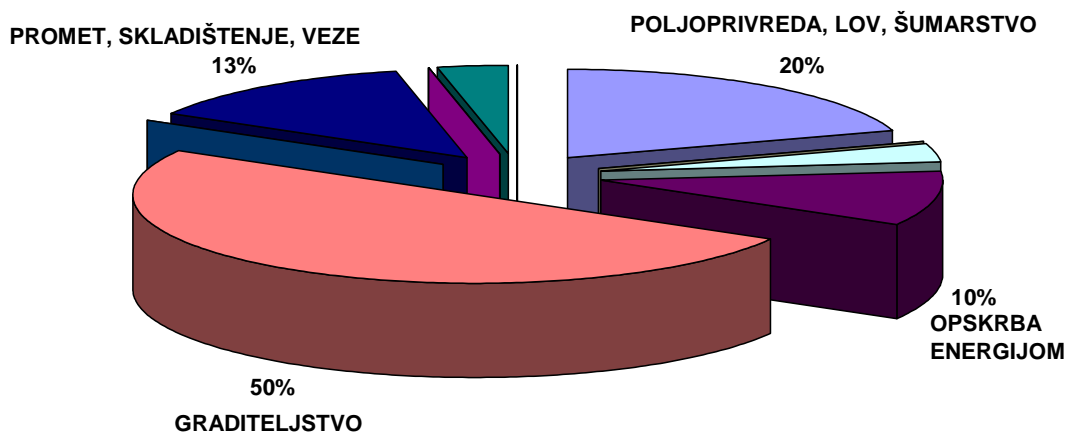
Prema djelatnostima, najviše je smrtno stradalih neposredno na radu u graditeljstvu 15 radnika. U šumarstvu je poginulo 6 radnika, u djelatnosti prometa, skladištenja i vezama poginulo je 4 radnika, u opskrbi električnom energijom, plinom i vodom 3 radnika i po jedan radnik je poginuo u prerađivačkoj industriji i društvenim djelatnostima.

U odnosu na broj zaposlenih radnika najrizičnija je djelatnost **graditeljstva** (80.388 radnika) sa najvećim brojem smrtno stradalih (**15**), zatim **šumarstvo, sječa drva i usluge povezane s njima** (11.947 radnika) sa **6** smrtno stradalih radnika te **opskrba el. energijom** (17.381 radnik) sa **3** smrtno stradala radnika, dok je u **prerađivačkoj industriji** sa najvećim brojem uposlenih (299.488 radnika) smrtno stradao **1** radnik.

Promatrajući relativne odnose proizlazi da je rizik nastanka ozljede sa smrtnim ishodom u djelatnosti graditeljstva **60** puta veći nego u djelatnosti prerađivačke industrije djelatnosti, dok je rizičnost posla u šumarstvu čak **75** puta veći od poslova u djelatnosti prerađivačke industrije, a također i u djelatnosti opskrbe el. energijom je preveliki (**51**). Problem u šumarstvu je u tome što poslove obavljaju uglavnom mlađi radnici bez nedostatnog iskustva da bi pravilno reagirali pri nepredviđenim i opasnim situacijama. Teško ozlijeđenih, a koje očevide su obavili inspektori rada, bilo je najviše u prerađivačkoj industriji 278 radnika, graditeljstvu 165, šumarstvu 89, prometu 46 i u opskrbi električnom energijom, plinom i vodom 26 radnika i u trgovini 25 teško ozlijeđenih.

/ Prilog grafikon /

SMRTO STRADALI RADNICI U 2002. G.

Najbrojniji **izvori** teškog ozljeđivanja radnika na radu bili su strojevi i uređaji za iskorištavanje šuma i obradu drva i sličnog materijala od kojih je uzrokovano 74 ozljeđivanja, 73 radnika teško se ozlijedilo u radnoj sredini u prostorijama i na površinama za kretanje osoba na radu i 65 na vanjskim prostorima, površinama i pripadajućim instalacijama, 36 na sredstvima rada za horizontalni prijenos tereta, 39 na prijevoznim sredstvima željezničkog (7), cestovnog (31) i zračnog (1) prometa, 28 na uređajima i strojevima za mehaničku i toplotnu obradu kovina, 28 na skelama, 28 na građevnim strojevima i uređajima, 27 na pokretnim rampama i ljestvama, 26 na energetske postrojenjima, 23 na sredstvima rada za vertikalni prijevoz tereta, 21 na skelama.

Najčešći **uzrok** teškom ozljeđivanju i smrtnom stradanju radnika na radu je izvođenje radne operacije na način protivan pravilima zaštite na radu što je bio slučaj u 349 ozljeda, zatim 52 ozljeda uslijed pomanjkanja ili neispravnosti zaštitnih ograda i drugih naprava za zaštitu radnika od pada s visine ili u dubinu, 51 ozljeda uslijed neispravnosti, skliskosti ili zakrčenosti prolaza i površina s kojih se obavlja rad, 32 zbog poremećaja u tehnološkom radnom procesu. Neispravnost sredstava rada bila je uzrok u 38 slučajeva, 34 zbog slabe organizacije rada, 22 uslijed pomanjkanja ili neispravnosti zaštitne naprave na oruđu za rad, 21 uslijed izvođenja radne operacije bez upotrebe odgovarajućeg zaštitnog sredstva ili neispravnog osobnog zaštitnog sredstva te u 17 slučajeva rad bez razrađene radne tehnologije i posebnih uputa za izvođenje složenih poslova i radnih zadataka.

Prema **načinu** nastanka ozljede na radu najveći broj radnika je stradao pri padovima, njih 246 (s visine, u dubinu i na istoj ravnini), zatim u 145 slučajeva radnicima su ukliješteni dijelovi tijela između pokretnih i nepokretnih predmeta, strojeva, uređaja i alata. Sa predmetima se sudarilo 126 radnika (pokretnim, nepokretnim, udari predmeta po kojima se hoda, posjekotine i sl.), zatim je u 100 slučajeva pao predmet na radnika zbog odronjavanja ili rušenja. U 18 slučajeva ozljeda se dogodila zbog prekomjernog tjelesnog naprezanja ili pogrešnog pokreta pri dizanju, guranju i vučenju predmeta, rukovanju sredstvima rada, pri penjanju i sl., 18 slučajeva dodira radnika sa predmetima pod naponom električne struje te 11 zbog izloženosti utjecaju štetnih tvari.

U svezi uviđaja teških i smrtnih ozljeda na radu osigurana je kvalitetna suradnja s MUP-om, Odsjekom za krvne delikte (ekipom za uviđaje), čija je pomoć značajna pri osiguranju mjesta događaja, izradi foto-elaborata i vještačenja. Također je dobra suradnja sa istražnim sucima i odvjetništvom.

Glede podnošenja kaznenih prijava činjenica je da se o ishodima postupaka slabo ili nikako ne izvješćuje Državni inspektorat. Kazneni postupci, nažalost, traju po nekoliko godina, a što je obeshrabrujuće bez obzira na odgovornost poslodavaca i njegovih ovlaštenika, izriču se samo uvjetne kazne.

Suradnja s prekršajnim sudovima također nije zadovoljavajuća, što za posljedicu ima znatan broj obustava postupaka zbog zastare. Tako je u protekloj godini od prekršajnih sudova zaprimljeno 697 rješenja o kaznama i čak 187 rješenja o zastarama. S druge strane, kazne se izriču u višestruko manjem iznosu od onog propisanog Zakonom o zaštiti na radu. Na taj način se u znatnoj mjeri obezvrjeđuju naponi inspektora da poboljšaju stanje zaštite na radu kao i dignitet inspektora rada za zaštitu na radu, a takvi postupci u cjelini samo pogoduju poslodavcima.

Nezadovoljavajuća primjena zakonskih odredbi tijekom 2002. godine uz nepovoljnu gospodarsku situaciju i brojne stečajeve rezultirala je sadašnjim stanjem u zaštiti na radu u kojoj je preventiva gotovo zaboravljena, budući da nije stimulirana niti se u nju ulažu sredstva.

S druge strane, poslodavci i njihovi ovlaštenici još nisu svjesni da su osim za kakvoću proizvoda i rokove isporuke, odgovorni i za sigurnost i zaštitu zdravlja radnika. I dalje smatraju da zaštita na radu nije njihov problem, a da jedina odgovornost za provedbu zaštite na radu leži na stručnjacima zaštite na radu.

Značajan broj ozljeda na radu još uvijek ima za uzroke nedostatnu edukaciju i tehnološku nedisciplinu radnika, a poslodavci ne koriste mogućnosti propisane odredbama čl. 106. i 110. Zakona o radu («Narodne novine» br. 38/95., 54/95., i 65/95.)

na način da pismeno upozore radnike da se ponašaju suprotno odredbama ugovora o radu te da bi im se zbog toga isti mogao otkazati iz razloga skrivljenog ponašanja.

Česti su i slučajevi da radnici ne rade u skladu s propisanim uputama a ukoliko im poslodavac stavi na raspolaganje osobna zaštitna sredstva ista ne koriste, iako je to njihova obveza, a ovlaštenici to ne kontroliraju i ne poduzimaju odgovarajuće mjere.

Iz navedenog proizlazi zaključak da je u budućnosti potrebno uspostaviti kvalitetni sustav praćenja stanja zaštite na radu na način da se propišu jedinstvene tiskanice kojima će poslodavci izvješćivati o ozljedama na radu, a svako od mjerodavnih tijela bi obradilo pojedine podatke s time da podaci budu dostupni svima zainteresiranima. U području zaštite na radu potrebna je potpuna, profesionalna suradnja svih državnih tijela, ustanova i poslodavaca.

Takav sustav osigurao bi na duži rok pozitivne rezultate. Osim toga treba inzistirati na materijalnom motiviranju poslodavaca, kod kojih se stanje zaštite poboljšava smanjivanjem stope doprinosa za taj rizik, a što bi radnicima osiguralo poboljšanje uvjeta rada. Ovo bi bilo moguće realizirati unutar postojećih sustava osiguranja (zdravstvenog i mirovinskog), uspostavom sustava obveznog osiguranja ili uspostavom osiguranja unutar udruga poslodavaca. Neprovođenje zaštite na radu plaćali bi određeni poslodavci, a ne svi bez obzira na njihov odnos prema zaštiti, a radnicima bi se osigurala viša razina zaštite na radu.

Približavanjem Republike Hrvatske Europskoj uniji zaštita na radu dobiva na značenju ne samo kao ekonomska, već i kao socijalna kategorija, a to ujedno predstavlja i određeni civilizacijski stupanj cjelokupnog društva. U tom smislu se u okviru postojećih mogućnosti započelo s određenim aktivnostima. Posebice na usklađivanju legislative sa zakonima i propisima Europske unije, a u svrhu unapređivanja zaštite na radu.

Time sustav zaštite na radu u Hrvatskoj postaje kompatibilan sustavima zemalja Europske unije tim više što se propisi na području zaštite na radu usklađuju sa smjernicama Europske unije, kao što je već naš Zakon o zaštiti na radu usklađen s odredbama temeljne Smjernice 89/391/EEC o uvođenju mjera za poticanje unapređivanja sigurnosti zaštite radnika na radu.

2. OSNOVNA PITANJA KOJA SE PREDLAŽU UREDITI ZAKONOM

Zakonom se predlažu rješenja koja bi:

- a) povećala učinkovitost inspekcije rada
- b) omogućila poslodavcima fleksibilnija rješenja vezano za obveze organiziranje i provedbe zaštite na radu a time i utjecalo na smanjenje troškova poslodavca
- c) omogućila lakši izbor povjerenika radnika za zaštitu na radu te točnije definirala njihova prava pri obnašanju navedenih dužnosti, čime bi se osigurala veće sudjelovanje radnika u rješavanju problema vezanih za zaštitu na radu
- d) omogućila da se odredbe Zakona u potpunosti uskladile s odredbama okvirne Direktive 89/391/EEC o uvođenju mjera za poticanje unapređivanja sigurnosti i zaštite zdravlja radnika na radu.

3. POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Prije svega predloženim rješenjima bi se inspekciju rada oslobodilo od dijela poslova formalne prirode kako bi bili u stanju više vremena koristiti za nadzore kod poslodavaca. Ujedno bi se inspekciji rada omogućilo učinkovitije djelovanje i to prije svega predloženim rješenjem kojim bi se omogućilo da inspektor rada naplaćuje i kaznu na licu mjesta i ovlaštenoj odgovornoj osobi čime bi bilo omogućeno i da znatnije i brže utječe na poboljšanje stanja zaštite. Naime u uvjetima kada poslodavci još nisu zakonskim rješenjima materijalno motivirani za poboljšanje zaštite na radu uz izuzetak Zakona o zdravstvenom osiguranju koji je u primjeni od 1. siječnja ove godine u kojem postoje naznake novog pristupa u poticanju poslodavca, osiguranje provedbe zaštite na radu i dalje leži skoro isključivo na inspekciji rada. Kako postojeća rješenja omogućavaju dijelu poslodavaca da ne izvršavaju svoje zakonom utvrđene obveze i to bez posljedica, predlažu se rješenja koja će omogućiti inspekciji rada da više vremena posveti neposrednim nadzorima te da učinkovitije djeluje protiv onih koji ne provode propise zaštite na radu.

S druge strane poslodavcima će biti omogućeno da sami odluče da li će poslove zaštite na radu osigurati zapošljavanjem stručnjaka zaštite na radu ili sklapanjem ugovora s ovlaštenim ustanovama odnosno trgovačkim društvima za zaštitu na radu. Izuzetak će i dalje biti poslodavci u djelatnostima u kojima dolazi do povećanog broja ozljeda na radu te slučajeva profesionalnih bolesti.

Predloženim rješenjima vezanim za lakši izbor povjerenika radnika za zaštitu na radu te utvrđivanjem načina njihove zaštite tijekom obavljanja dužnosti omogućit će aktivnije sudjelovanje radnika na poboljšanju stanja zaštite na radu.

Na kraju ali ne manje važno nekim manjim dopunama postojećeg Zakona njegove se odredbe u potpunosti usklađuju s odredbama okvirne Direktive 89/391/EEC.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje predloženog Zakona nije potrebno osigurati dodatna sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske za 2003. godinu.

IV. PRIJEDLOG DONOŠENJA ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

U skladu s odredbama članka 159. Poslovnika Hrvatskog sabora («Narodne novine», br.6/02.- pročišćeni tekst i 41/02.) predlaže se donošenje ovoga Zakona po hitnom postupku kako bi se predloženi Zakon počeo primjenjivati istodobno s ostalim zakonima koji uređuju radno zakonodavstvo.

V. TEKST KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA, S OBRAZLOŽENJEM

Sukladno Poslovniku Hrvatskog sabora ovaj Prijedlog zakona sadrži tekst Konačnog prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti na radu, s obrazloženjem.

**VI. TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU
ODNOSNO DOPUNJUJU**

Ovom Prijedlogu zakona priložen je tekst važećih odredbi Zakona o zaštiti na radu («Narodne novine» br. 59/96. i 94/96.) koje se mijenjaju i dopunju.

**KONAČNI PRIJEDLOG
ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O
ZAŠTITI NA RADU**

Članak 1.

U Zakonu o zaštiti na radu («Narodne novine» br. 59/96. i 94/96.) u članku 9. stavku 2. iza riječi: «sprečavanja nastanka požara i eksplozija,» dodaju se riječi: «osiguranja stabilnosti objekata u odnosu na statička i dinamička opterećenja.»

Članak 2.

U članku 11. stavak 3. mijenja se i glasi:

«(3) Ministar nadležan za rad može pravilnikom urediti koji će se strani propisi primjenjivati kao priznato pravno pravilo zaštite na radu s obveznom primjenom.»

Članak 3.

U članku 12. u stavku 1. iza riječi: «Ministar nadležan za rad» dodaju se riječi: «uz prethodno pribavljeno mišljenje predstavnika poslodavaca i sindikata.»

Članak 4.

U članku 13. iza stavka 2. briše se postojeći stavak 3. te dodaju novi stavci 3. i 4. koji glase:

«(3) Ovlaštenik u smislu stavka 2. ovoga članka je svaka osoba koja rukovodi radom jednog ili više radnika na kojeg je prenijeto ovlaštenje u pisanom obliku.

(4) Ovlaštenje iz prethodnog članka poslodavac daje ugovorom o radu, odnosno drugim aktom kojim se utvrđuje ovlaštenje vezano za provedbu zaštite na radu.»

Članak 5.

U članku 18. stavku 3. riječi: «, odobrena od nadležnog tijela inspekcije rada » brišu se.

U stavku 7. briše se točka na kraju rečenice te se dodaju riječi: «te djelatnosti u kojima postoji obveza izrade procjene opasnosti.»

Članak 6.

U članku 20. stavak 1. mijenja se i glasi:

«(1) Poslodavac koji zapošljava više od 50 radnika dužan je ugovoriti obavljanje poslova zaštite na radu s jednim ili više stručnjaka za zaštitu na radu odnosno ovlaštenom pravnom osobom sukladno stanju zaštite na radu te stupnju opasnosti utvrđenog procjenom.»

Stavci 3. i 4. mijenjaju se i glase:

«(3) Smatrat će se da je poslodavac ispunio obvezu iz stavka 1. ovoga članka ako je s drugim poslodavcima osnovao zajedničku službu, ugovorio s drugim poslodavcem pružanje usluga službe ili na drugi odgovarajući način osigurao obavljanje poslova zaštite na radu.

(4) Na zahtjev poslodavca na temelju stanja zaštite na radu i procjene opasnosti ministar nadležan za rad može dozvoliti poslodavcu da poslove zaštite na radu obavlja prema odredbama članka 19. ovoga Zakona.»

Članak 7.

Članak 21. mijenja se i glasi:

«(1) Poslodavac koji zapošljava više od 250 zaposlenika dužan je ustrojiti službu za zaštitu na radu čija je zadaća praćenje stanja zaštite na radu u pravnoj osobi te koja u tu svrhu objedinjava i usklađuje rad na poslovima provedbe zaštite na radu.

(2) Broj zaposlenih unutar službe treba ovisiti o veličini poduzeća, organizaciji posla, stanju zaštite na radu te stupnju opasnosti koji je utvrđen procjenom.

(3) Stručnu službu za pružanje stručne pomoći, praćenje stanja, unutarnji nadzor i ostale poslove zaštite na radu može osnovati više poslodavaca na jednoj lokaciji odnosno jedan poslodavac, a usluge službe ugovoriti ostali poslodavci na lokaciji.

(4) Poslodavcu koji zapošljava više od 250 radnika na njegov zahtjev ministar rada može dozvoliti da ne ustrojiti službu zaštite na radu ako na temelju stanja zaštite i procjene proizlazi da ne postoje veće opasnosti i štetnosti po sigurnost i zdravlje zaposlenika. U tom slučaju poslodavac poslove zaštite na radu organizira po odredbama članka 20. ovog Zakona.»

Članak 8.

U članku 26. iza riječi: «poslodavci» riječ: «i» zamjenjuje se riječju: «ili».

Dodaje se novi stavak 2. koji glasi:

«(2) Ministar nadležan za rad propisuje program, sadržaj i način provjere znanja.»

Članak 9.

U članku 28. stavku 1. podstavku 3. riječi: «radno mjesto» zamjenjuju se riječima: «mjesto rada».

Članak 10.

Članak 30. mijenja se i glasi:

«Poslodavac je dužan omogućiti osposobljavanje povjerenika radnika za zaštitu na radu za vrijeme radnog vremena i na trošak poslodavca.»

Članak 11.

U članku 33. dodaje se novi stavak 3. koji glasi:

«(3) Za svaku težu, skupnu ili smrtnu ozljedu na radu poslodavac je dužan na uviđaj pozvati povjerenika radnika za zaštitu na radu.»

Članak 12.

U članku 34. iza stavka 2. dodaje se novi stavak 3. koji glasi:

«(3) Na izdvojenim mjestima rada u smislu odredaba Zakona o radu ne mogu se obavljati poslovi s posebnim uvjetima rada.»

Postojeći stavak 3. postaje stavak 4.

Članak 13.

U članku 35. briše se stavak 3.

Članak 14.

Podnaslov ispred članka 42. mijenja se i glasi:

«7. KORIŠTENJE SREDSTAVA RADA I OSOBNIH ZAŠTITNIH SREDSTAVA TE RADNI POSTUPCI».

Članak 15.

Iza članka 42. dodaje se novi članak 42.a koji glasi:

«Obveza je poslodavca da se kod planiranja i uvođenja novih tehnologija i opreme, o njihovom utjecaju na sigurnost i zdravlje radnika posavjetuje s radnicima odnosno s njihovim predstavnicima.»

Članak 16.

U članku 43. stavcima 2., 3. i 4. riječi: «strojevi i uređaji» u određenom broju i padežu zamjenjuju se riječima: «sredstva rada» u odgovarajućem broju i padežu.

Iza stavka 4. dodaje se novi stavak 5. koji glasi:

«(5) Poslodavac je obvezan poduzeti potrebne mjere kako bi se osiguralo da pristup područjima s posebnim opasnostima i štetnostima imaju samo radnici koji su dobili odgovarajuće upute i zaštitna sredstva.»

Članak 17.

U članku 57. stavci 3. i 4. mijenjaju se i glase:

«(3) Osoba odgovorna za koordinaciju zaštite na radu na gradilištu po posebnom propisu odnosno odgovarajuća odgovorna osoba u drugim djelatnostima mora imenovati fizičku ili pravnu osobu (u kojem slučaju prenosi dio svojih ovlaštenja) ili biti imenovana za koordinatora za zaštitu na radu prilikom izvođenja radova, kako bi se osiguralo da se radovi na privremenom zajedničkom radilištu obavljaju na način da se ne ugrožava sigurnost i zdravlje radnika.

(4) Koordinator za zaštitu na radu organizira suradnju između poslodavaca izvođača radova s naglaskom na zaštitu radnika te sprečavanje ozljeda na radu i opasnosti za zdravlje radnika.»

Iza stavka 4. dodaje se novi stavak 5. koji glasi:

«(5) Za koordinatora se mogu postaviti fizičke ili pravne osobe čiji stručnjaci imaju položen stručni ispit stručnjaka zaštite na radu.»

Dosadašnji stavak 5. koji postaje stavak 6. mijenja se i glasi:

«(6) Osoba odgovorna za koordinaciju zaštite na radu na gradilištu po posebnom propisu odnosno druga odgovorna osoba u drugim djelatnostima dužna je voditi dnevnu evidenciju poslodavaca i radnika nazočnih na privremenom zajedničkom radilištu.»

Članak 18.

U članku 65. stavku 2. riječi: «sredstvom ili aparatom» zamjenjuju se riječima: «aparatom ili postupkom».

U stavku 3. briše se točka te dodaju riječi: «ili drugih sredstava ovisnosti».

Članak 19.

U članku 66. stavak 1. mijenja se i glasi:

«(1) Kod poslodavca koji zapošljava 50 ili više radnika osniva se odbor za zaštitu na radu kao savjetodavno tijelo poslodavca.»

Dodaje se novi stavak 2. koji glasi:

«(2) Poslodavac koji zapošljava više od 250 radnika i koji ima više pogona odnosno pogone na više mjesta izvan sjedišta, osniva središnji odbor za zaštitu na radu čija je zadaća unapređenje stanja zaštite na radu u pravnoj osobi.»

Dosadašnji stavak 2. postaje stavak 3.

Dodaje se novi stavak 4. koji glasi:

«(4) Odredbe stavka 1. ovog članka ne odnose se na poslodavce iz članka 20. stavka 4. ovog Zakona.»

Članak 20.

U članku 68. stavak 2. mijenja se i glasi:

«(2) Predsjednik odbora o sjednicama odbora obavještava inspektora rada, a inspektor će ocijeniti da li je nužna njegova nazočnost na sjednici.»

Dodaju se novi stavci 3., 4. i 5. koji glase:

«(3) U slučaju smrtne ili kolektivne ozljede na radu predsjednik odbora dužan je sazvati sjednicu u roku 48 sati od nastanka ozljede, analizirati uzroke i predložiti odgovarajuće mjere zaštite.

(4) Ukoliko predsjednik odbora propusti sazvati sjednicu Odbora za zaštitu na radu u roku predviđenom u stavku 3. ovog članka, povjerenik radnika ili koordinator ima pravo sazvati sjednicu odbora.

(5) Ukoliko predsjednik odbora propusti sazvati sjednicu dva puta zaredom u rokovima utvrđenim stavkom 1. ovoga članka, povjerenik radnika ili koordinator povjerenika ima pravo sazvati sjednicu odbora.»

Dosadašnji stavci 3. i 4. postaju stavci 6. i 7.

Članak 21.

Članak 69. mijenja se i glasi:

«(1) Kod poslodavca koji zapošljava 20 ili više radnika oni između sebe biraju ili imenuju povjerenika radnika za zaštitu na radu.

Broj povjerenika radnika za zaštitu na radu, izbor i njihov mandat utvrđuje se u skladu s odredbama Zakona o radu kojim su uređena pitanja izbora radničkog vijeća vodeći računa o zastupljenosti svih dijelova procesa rada.»

(2) Bez obzira na broj radnika povjerenik će biti izabran ili imenovan svagdje gdje to zahtijevaju uvjeti rada (povećana opasnost za sigurnost i zdravlje radnika, rad na izdvojenim mjestima i sl.). Za povjerenika zaštite na radu može biti izabrana odnosno imenovana osoba koja radi u takvim uvjetima odnosno na izdvojenom mjestu rada.

(3) Sindikat ili sindikati mogu pod uvjetima iz stavka 2. ovog članka imenovati povjerenika za zaštitu na radu ukoliko je to predviđeno kolektivnim ugovorom.

(4) Imenovani sindikalni povjerenik za zaštitu na radu u pravima i obvezama u potpunosti se izjednačava sa izabranim povjerenikom.

(5) Ako je prema propisanim kriterijima kod poslodavca izabrano ili imenovano više povjerenika oni između sebe biraju ili imenuju svog koordinatora.»

Članak 22.

U članku 70. u stavku 4. iza riječi: «vijeća» dodaju se riječi: «i sindikata» te se riječi: «raskinuti s njim radni odnos» zamjenjuju riječima: «otkazati ugovor o radu».

Stavci 5. i 6. mijenjaju se i glase:

«(5) Uvjeti za nesmetano obnašanje dužnosti povjerenika radnika za zaštitu na radu i njihovih koordinatora osiguravaju se u skladu sa odredbama Zakona o radu kojima se uređuju uvjeti za rad članova radničkih vijeća s tim da povjerenici za zaštitu na radu i koordinatori imaju pravo na naknadu plaće za najmanje 4 sati tjedno bez mogućnosti prava ustupanja drugome radnih sati osim ako se kolektivnim ugovorom drugačije ne uredi.

(6) Poslodavac, radničko vijeće i sindikat odnosno sindikati mogu posebnim sporazumima regulirati i druga specifična pitanja vezana za broj povjerenika u izdvojenim mjestima rada, koordinatora za zaštitu na radu, plaće, primanja i ostala

materijalna prava kao i odsustvovanje s rada radi osposobljavanja (tečajevi, seminari , sastanci i sl.)».

Članak 23.

Članak 72. stavak 2. mijenja se i glasi:

«(2) Poslodavac je obavezan izvijestiti inspekciju rada o ozljedi na radu koja je za posljedicu imala izostanak radnika s rada tri ili više dana.»

Iza stavka 2. dodaju se novi stavci 3. i 4. koji glase:

«(3) Smatrat će se da je poslodavac izvršio obvezu iz stavka 2. ovog članka ako je u roku od 30 dana od dana nastanka ozljede izvijestio Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje.

(4) Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje dužan je u roku od 30 dana izvijestiti ministarstvo nadležno za rad i tijelo nadležno za poslove inspekcije rada o svakom utvrđenom slučaju profesionalne bolesti.»

Dosadašnji stavak 3. postaje stavak 5.

Članak 24.

Članak 74. stavak 1. podstavak 1. mijenja se i glasi:

« - glavni projekt izrađen prema posebnom propisu iz kojeg je vidljiva primjena osnovnih pravila zaštite na radu za građevinu ili dio građevine u trenutku korištenja,».

U stavku 2. iza podstavka 2. dodaje se novi podstavak 3. koji glasi:

«- strojevima i uređajima s povećanim opasnostima koje koristi,».

Dosadašnji podstavci 3. i 4. postaju podstavci 4. i 5.

Članak 25.

Iza članka 75. dodaje se novi članak 75.a koji glasi:

«Članak 75.a

(1) Obveze poslodavaca iz ovog poglavlja na odgovarajući način se odnose na rad na izdvojenim mjestima rada.

(2) Ministar nadležan za rad propisat će minimalne obveze poslodavca vezano za rad na izdvojenim mjestima, a naročito glede nabave, ispitivanja i održavanja strojeva, osiguranja potrebnih zaštitnih sredstava te osposobljavanja radnika za rad na sigurnan način.»

Članak 26.

U članku 79. stavak 1. mijenja se i glasi:

«(1) Poslodavac, njegov ovlaštenik ili stručnjak zaštite na radu moraju obavijestiti radnika o svim promjenama u radnom procesu koje utječu na njegovu sigurnost i zdravlje.»

U stavku 2. iza riječi: «zaštite na radu» briše se točka te se dodaju riječi: «i zbog takvog postupanja ne smije biti doveden u nepovoljniji položaj».

Članak 27.

U članku 82. dodaje se stavak 2. koji glasi:

«(2) Ministar nadležan za rad propisat će zavisno o vrsti djelatnosti najmanji broj sati koje poslodavac mora ugovoriti sa zdravstvenom ustanovom koja obavlja poslove djelatnosti medicine rada odnosno sa specijalistom medicine rada u privatnoj praksi.»

Članak 28.

U članku 91. stavak 4. mijenja se i glasi:

«(4) Ministar nadležan za rad propisat će uvjete pod kojima pravne osobe iz stavka 1. mogu dobiti ovlaštenja za obavljanje pojedinih poslova zaštite na radu, postupak izdavanja i prestanka ovlaštenja te tijela i način vođenja evidencije izdanih ovlaštenja.»

Članak 29.

U članku 92. stavak 2. mijenja se i glasi:

«(2) Ministar nadležan za rad propisat će uvjete pod kojima fizičke osobe iz stavka 1. mogu dobiti ovlaštenja za obavljanje pojedinih poslova zaštite na radu, postupak izdavanja i prestanka ovlaštenja te tijela i način vođenja evidencije izdanih ovlaštenja.»

Članak 30.

Iza članka 92. dodaje se novi članak 92.a koji glasi:

«Članak 92.a

Pravne i fizičke osobe ovlaštene za obavljanje poslova zaštite na radu mogu se organizirati u strukovno udruženje.

Strukovno udruženje za članice udruženja obavlja naročito sljedeće zadaće:

- usklađivanje rada u pogledu vrste i kakvoće usluga,
- praćenja rada i predlaganje mjera za poboljšanje rada,
- donošenje kodeksa profesionalne etike.»

Članak 31.

U članku 93. stavak 2. mijenja se i glasi:

«(2) Investitor ili projektant je obvezan uz glavni projekt dostaviti elaborat zaštite na radu koji obuhvaća i razrađuje način primjene propisa zaštite na radu u glavnom projektu.»

U stavku 3. riječi: «Prikaz tehničkih rješenja» zamjenjuje se riječima: «Elaborat zaštite na radu koji se odnosi na sve pojedinačne projekte kojima se daje tehničko rješenje građevine».

Podstavak 4. mijenja se i glasi:

«- ergonomsku prilagodbu mjesta rada ako je na njemu predviđen rad osobe s invaliditetom,».

Iza podstavka 4. dodaje se novi podstavak 5. koji glasi :

«- tehnička rješenja koja omogućuju pristup osobi s invaliditetom građevini sukladno posebnoj propisu.».

Dosadašnji podstavci 5. i 6. postaju podstavci 6. i 7.

U dosadašnjem podstavku 7. koji postaje podstavak 8. riječi: «tehničkoj dokumentaciji» zamjenjuju se riječima: «glavnom projektu».

Stavak 4. se briše.

Članak 32.

U članku 94. stavku 1. riječ: «suglasnost» zamjenjuje se riječima: «potvrdu o usklađenosti glavnog projekta s propisima zaštite na radu».

U stavku 2. riječi: «projektnoj dokumentaciji» zamjenjuju se riječima: «glavnom projektu».

U stavku 3. riječ: «dokumentacije» zamjenjuje se riječima: «glavnog projekta».

Iza stavka 3. dodaje se novi stavak 4. koji glasi:

«(4) Potvrdu iz stavka 1. ovoga članka odnosno rješenje kojim se odbija izdavanje potvrde, tijelo nadležno za poslove inspekcija rada odnosno njegov ovlašteni stručni

predstavnik dužan je izdati u roku od 30 dana od dana primitka urednog zahtjeva investitora odnosno projektanta.»

Dosadašnji stavak 4. postaje stavak 5.

Članak 33.

Članak 95. mijenja se i glasi:

«(1) U povjerenstvu za tehnički pregled izgrađene građevine namijenjene za rad, u postupku izdavanja uporabne dozvole sudjeluje tijelo nadležno za poslove inspekcije rada odnosno njegov ovlaštenu predstavnik.

(2) Tijelo nadležno za poslove inspekcije rada odnosno njegov stručni ovlaštenu predstavnik neće dati pozitivno mišljenje o uporabi građevine ako u tijeku rada povjerenstvo za tehnički pregled utvrdi da građevina namijenjena za rad nije glede zaštite na radu izgrađena u skladu s glavnim projektom za kojeg je izdana potvrda sukladno članku 94. stavak 1. ovog Zakona.

(3) Tijelo nadležno za poslove inspekcije rada može u određenim slučajevima ovlastiti stručnu ustanovu, odnosno trgovačko društvo da sudjeluje u radu povjerenstva za tehnički pregled.»

Članak 34.

U članku 99. stavku 1. brišu se riječi: «s povećanim opasnostima».

Stavak 2. mijenja se i glasi:

« (2) Uvoznik, odnosno trgovačko društvo koje stavlja u promet uvozne strojeve i uređaje dužno je osigurati upute iz stavka 1. ovoga članka na hrvatskom jeziku.»

Iza stavka 2. dodaje se novi stavak 3. koji glasi :

«(3) Uvoznik, odnosno trgovačko društvo koje stavlja u promet uvozne strojeve i uređaje s povećanim opasnostima dužan je od ovlaštene ustanove ili trgovačkog društva pribaviti ispravu da je stroj, odnosno uređaj proizveden u skladu s međunarodnim konvencijama, tehničkim normativima i hrvatskim normama iz područja zaštite na radu.»

Dosadašnji stavci 3. i 4. postaju stavci 4. i 5.

Članak 35.

U članku 102. dodaju se stavci 2., 3. i 4. koji glase:

«(2) Odredbe o nadzoru nad provedbom odredaba ovog Zakona odnose se i na nadzor vezan za rad kod kuće i na izdvojenim mjestima rada.

(3) Radi obavljanja nadzora inspekciji mora biti omogućen ulaz u prostorije u kojima se obavlja rad na izdvojenim mjestima rada.

Inspektor će zabraniti obavljanje poslova ukoliko:

- se ne omogući ulaz u prostorije u kojima se obavlja rad na izdvojenim mjestima rada;
- se ne izvrši izvršno rješenje inspektora;
- se poslovi ne obavljaju sukladno propisima zaštite na radu.

Ukoliko inspektor utvrdi da nedostaci u primjeni propisa zaštite na radu ne utječu štetno na život i zdravlje radnika i drugih osoba u prostoru i da se nedostaci mogu ukloniti, u roku do 30 dana izdati će rješenje o otklanjanju nedostataka.

(4) Pri obavljanju inspekcijskog nadzora na mjestima rada inspektor će obaviti nadzor i na okolnosti zaštite života i zdravlja drugih osoba koje borave u prostorijama u kojima se obavlja rad na izdvojenim mjestima rada.»

Članak 36.

U članku 103. stavku 1. podstavku 1. riječi: «projektnu dokumentaciju» zamjenjuju se riječima: «glavni projekt».

U stavku 1. podstavku 2. iza riječi: «ako» riječi: «u posebnom dijelu projektne dokumentacije ne izradi prikaz tehničkih rješenja za primjenu propisa» zamjenjuju se riječima: «uz glavni projekt ne dostavi elaborat».

Članak 37.

U članku 104. stavku 1. podstavku 3. riječi: «s povećanim opasnostima» brišu se.

Članak 38.

U članku 105. stavak 1. podstavci 1. i 2. mijenjaju se i glase:

- « - ako za strojeve i uređaje ne osigura upute na hrvatskom jeziku (članak 99. stavak 2.),
- ako ne pribavi ispravu da je stroj ili uređaj s povećanim opasnostima proizveden sukladno međunarodnim konvencijama, propisima zaštite na radu odnosno odgovarajućim normama (članak 99. stavak 3.), »

Članak 39.

U članku 103., 104., 105., 106., 107., 108. i 109. riječ: «15.000» zamjenjuje se riječju: «10.000».

Članak 40.

U članku 108. u stavku 1. podstavku 2. brišu se riječi: «i ako je ne dostavi na potvrdu inspekciji rada».

Podstavak 6. mijenja se i glasi: «- ako ne ugovori obavljanje poslova zaštite na radu s jednim ili više stručnjaka za zaštitu na radu odnosno ovlaštenom pravnom osobom sukladno stanju zaštite na radu te stupnju opasnosti utvrđenog procjenom (članak 20. stavak 1.), ».

Podstavak 12. mijenja se i glasi:

«- ako ne provode osposobljavanje sukladno odredbama članka 28. ovoga Zakona,».

U podstavku 13. iza riječi: «radu» dodaju se riječi: «za vrijeme radnog vremena i na trošak poslodavca».

Podstavak 16. mijenja se i glasi:

«- ako u propisanim rokovima ne izvijesti povjerenike radnika i radničko vijeće o mjerama koje će poduzeti radi unapređivanja sigurnosti i zaštite zdravlja te ako za svaku težu, skupnu ili smrtnu ozljedu na radu ne pozove na uviđaj povjerenika radnika za zaštite na radu (članak 33. stavak 1. i 3.), ».

Članak 41.

U članku 109. stavku 1. iza podstavka 5. dodaje se novi podstavak 6. koji glasi:

«- ako se kod planiranja i uvođenja novih tehnologija i opreme ne posavjetuje s radnicima odnosno povjerenicima radnika o njihovom utjecaju na sigurnost i zdravlje radnika (članak 42a.), ».

Dosadašnji podstavak 7. se briše, a umjesto njega dodaju se novi podstavci 8. i 9. koji glase:

«- ako ne osigura da sredstva rada i osobna zaštitna sredstva koja se koriste budu u ispravnom stanju (članak 43. stavak 2. do 4.),

- ako ne osigura da pristup područjima s posebnim opasnostima i štetnostima imaju samo radnici koji su dobili odgovarajuće upute (članak 43. stavak 5.), ».

Dosadašnji podstavci 8., 9., 10., 11, 12. i 13. postaju podstavci 10., 11., 12.,13., 14. i 15.

Dosadašnji podstavak 14. se briše, a umjesto njega se dodaje novi podstavak 16. koji glasi:

«- ako ne imenuje koordinatora za zaštitu na radu na zajedničkom privremenom radilištu odnosno ako koordinatore ne organizira suradnju između poslodavaca izvođača te ako ne vodi dnevnu evidenciju poslodavaca izvođača i njihovih radnika (članak 57. stavak 3. do 6.)».

Dosadašnji podstavci 15., 16., 17. i 18. postaju podstavci 17., 18., 19. i 20.

Iza podstavka 20. dodaje se novi podstavak 21. koji glasi:

«- ako ne izvijesti inspekciju rada o ozljedi na radu koja je za posljedicu imala izostanak radnika s rada tri ili više dana (članak 72. stavak 2.)»

Članak 42.

U članku 111. stavku 1. podstavak 1. se mijenja i glasi: «- ako u slučaju smrtne ili kolektivne ozljede na radu ne sazove sjednicu odbora zaštite na radu u roku od 48 sati od nastanka ozljede (članak 68. stavak 3.)».

Dosadašnji podstavak 4. se briše a dosadašnji podstavci 5. i 6. postaju podstavci 4. i 5.

Iza podstavka 5. dodaje se novi podstavak 6. koji glasi:

«- ako radnika koji je odbio raditi u slučaju neposredne opasnosti po život i zdravlje dovede u nepovoljniji položaj (članak 79. stavak 2.)».

Iza podstavka 7. dodaje se novi podstavak 8. koji glasi:

«- ako ne ugovori obavljanje poslova sa zdravstvenom ustanovom koja obavlja djelatnost medicine rada odnosno sa specijalistom medicine rada u privatnoj praksi (članak 82. stavak 2.).»

Članak 43.

U članku 112. iza riječi: «100» brišu se riječi: «do 300» te se dodaje novi stavak 2. koji glasi:

«(2) Za prekršaj iz stavka 1. podstavak 1. do 5. kaznit će se i neposredno nadređena odgovorna osoba novčanom kaznom od 500 kuna.»

Članak 44.

U cijelom tekstu Zakona:

riječ: «zaposlenik» u određenom broju i padežu zamjenjuje se riječju: «radnik» u odgovarajućem broju i padežu,

riječ: «objekt» u određenom broju i padežu zamjenjuje se riječju: «građevina» u odgovarajućem broju i padežu,

riječ: «izgradnja» u određenom broju i padežu zamjenjuje se riječju: «građenje» u odgovarajućem broju i padežu,

riječi: «inspekcija rada» u određenom broju i padežu zamjenjuje se riječima: «tijelo nadležno za poslove inspekcije rada» u odgovarajućem broju i padežu,

riječi: «gospodarski prijestup» u određenom broju i padežu zamjenjuje se riječju: «prekršaj» u odgovarajućem broju i padežu.

Članak 45.

Ministar nadležan za rad donijet će propise iz članka 8., 25., 27., i 29. ovog Zakona u roku od šest mjeseci od dana njegovog stupanja na snagu.

Članak 46.

Dosadašnja stečena prava ovlaštenika u pogledu osposobljavanja iz članka 26. koja su postojala do dana stupanja na snagu ovoga Zakona priznavat će se nakon stupanja na Zakona.

Članak 47.

Poslodavci su dužni osnovati središnji odbor zaštite na radu iz članka 19. ovog Zakona u roku šest mjeseci od dana njegovog stupanja na snagu.

Članak 48.

Sindikati imaju pravo imenovati povjerenike za zaštitu na radu i njihove koordinate iz članka 21. ako se u roku od 90 dana od stupanja na snagu ovog zakona ne pokrene inicijativa za izbor povjerenika za zaštitu na radu. Protek roka ne sprečava naknadnu inicijativu za izbor povjerenika za zaštitu na radu kod poslodavca. Postojećim povjerenicima radnika za zaštitu na radu mandat traje do njegovog isteka.

Članak 49.

Ovlašćuje se Odbor za zakonodavstvo Hrvatskog sabora da utvrdi i izda pročišćeni tekst Zakona o zaštiti na radu.

Članak 50.

Ovaj Zakon stupa na snagu 1. srpnja 2003. godine.

OBRAZLOŽENJE

KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI NA RADU

Uz članak 1.

Kako je u praksi često slučaj da se za rad koriste objekti kod kojih je upitna stabilnost obzirom na statička i dinamička opterećenja, bilo je potrebno predložiti navedenu dopunu.

Uz članak 2.

Preciznije se definira način da se strani propisi na teritoriju Republike Hrvatske koriste kao priznata pravila zaštite na radu

Uz članak 3.

Iako je i do sada bila ustaljena praksa da se prilikom donošenja podzakonskih propisa konzultiraju predstavnici poslodavaca i sindikata, predviđenim izmjenama i dopunama želi se naglasiti potreba socijalnog dijaloga i na području zaštite na radu.

Uz članak 4.

U provedbi zaštite na radu značajnu ulogu ima ovlaštenik poslodavca. Međutim kako postoje različita tumačenja tko sve može biti ovlaštenik poslodavca, koji snosi odgovornost za organizaciju i provedbu zaštite na radu kod poslodavca u okviru svojih poslova, predložena je dopuna gore navedenog članka kako bi to bilo jasnije u provedbi.

Uz članak 5.

Prema odredbama Zakona o zaštiti na radu («Narodne novine», br. 59/96. i 94/96.) te odredbama Pravilnika o izradi procjene opasnosti («Narodne novine», br. 48/97. i 114/02.) inspektori rada sudjeluju u postupku odobravanja izrađenih procjena opasnosti. Međutim to odobravanje ograničeno je na formalno utvrđivanje da li procjena sadrži propisane sadržaje i da li se temelji na propisanim podacima ne upuštajući se u kvalitetu izrađene procjene. Predlaže se ukidanje ove formalne obveze kako bi inspektori rada imali na raspolaganju više vremena za nadzor kod poslodavaca te mogli uspoređivati stvarno stanje zaštite s onim utvrđenim procjenom opasnosti. Ako procjenom nisu obuhvaćene sve opasnosti i štetnosti naredili bi reviziju procjene.

Uz članke 6. i 7.

Predloženim rješenjem usklađuju se odredbe članaka 20. i 21. važećeg Zakona o zaštiti na radu s odredbama okvirne Direktive 89/391/EEC prema kojoj poslodavac mora imenovati odnosno odrediti jednog ili više stručnjaka za obavljanje poslova zaštite na radu sukladno stanju zaštite na radu te stupnju opasnosti utvrđenog procjenom.

Međutim ukoliko ne raspolaža odgovarajućim stručnjacima unutar tvrtke, dana mu je mogućnost da angažira ovlaštenu ustanovu odnosno trgovačko društvo za zaštitu na radu. Na taj način daje se poslodavcima koji zapošljavaju preko 50 radnika više mogućnosti kako da ispune svoje obveze vezano za organiziranje i provedbu zaštite na radu i to na način kako im to najbolje odgovara. Ujedno je dana poslodavcu mogućnost da provedbu zaštite na radu riješi i na način da s drugim poslodavcima osnuje zajedničku službu, ugovori s drugim poslodavcem pružanje usluga službe ili na drugi odgovarajući način osigura obavljanje poslova zaštite na radu. Što se tiče poslodavca koji zapošljava preko 250 radnika, isti je u obvezi imati vlastitu službu zaštite na radu a broj stručnjaka u službi zavisi o broju zaposlenih i stupnju opasnosti. Isto tako dana mu je mogućnost da s drugim poslodavcima na istoj lokaciji osnuje zajedničku službu ili koristi uslugu stručne službe drugog poslodavca .

Uz članak 8.

Postoje djelatnosti u kojima dolazi do znatno većeg broja ozljeda na radu odnosno slučajeva profesionalnih bolesti, zbog čega je uvedena ova norma u Zakon o zaštiti na radu. Međutim prilikom izrade nacrtu Zakona propušteno je dati ministru nadležnom za rad ovlaštenje kako bi se propisali programi koje moraju proći poslodavci i njihovi ovlaštenici te način provjere stečenog znanja o čemu i zavisi poboljšanje stanja zaštite na radu.

Uz članak 9.

Predstavlja terminološko usklađivanje s odredbama Zakona o radu.

Uz članak 10.

Jasnije se definira obveza poslodavca prenesena iz okvirne Direktive 89/391/EEC o uvođenju mjera za poticanje unapređivanja sigurnosti i zaštite zdravlja radnika na radu vezano za obvezu osposobljavanje povjerenika radnika za zaštitu na radu u radno vrijeme i na trošak poslodavca, jer je u praksi bilo slučajeva da se postojeća odredba tumači samo na način da poslodavac dozvoli takvo osposobljavanje ali na trošak radnika.

Uz članak 11.

Predloženom izmjenom utvrđuje se obveza poslodavca da u slučaju smrtne, skupne ili teške ozljede na uviđaj pozove i povjerenika radnika za zaštitu na radu.

Uz članak 12.

Kako se odredbama Zakona o radu daje mogućnost rada na izdvojenim mjestima rada u članku 34. dodaje se stavak 3. koji govori o tome da se poslovi s posebnim uvjetima rada ne mogu obavljati na izdvojenim mjestima rada.

Uz članak 13.

Isto je predloženo jer će se u sklopu podzakonskog propisa koji se odnosi na poslove s posebnim uvjetima rada propisati i sadržaj uputnice.

Uz članak 14.

Mijenja se sadržaj pa se mijenja i naziv poglavlja.

Uz članak 15.

Isto predstavlja usklađivanje s okvirnom Direktivom Europske unije 89/391/EEC o uvođenju mjera za poticanje unapređivanja sigurnosti i zaštite zdravlja radnika na radu, prema kojoj poslodavac kod izmjena tehnologija ima obvezu savjetovanja s radnicima odnosno povjerenicima radnika za zaštitu na radu.

Uz članak 16.

Isto također predstavlja usklađivanje s odredbama gore navedene Direktive vezano za dopušteni pristup u područja u kojima postoje značajne opasnosti za sigurnost i zdravlje radnika.

Uz članak 17.

Kako u građevinarstvu ali i na drugim zajedničkim radilištima postoje povećane opasnosti od ozljeda kada istovremeno radi više izvođača, utvrđena je obveza imenovanja koordinatora zaštite na radu tijekom izvođenja radova, a što ujedno predstavlja usklađivanje sa Direktivom 92/57/EEC o provedbi minimalnih zdravstvenih i sigurnosnih zahtjeva na privremenim ili pokretnim gradilištima.

Uz članak 18.

Kako u praksi ima sve više teškoća s radnicima koji rade pod utjecajem sredstava ovisnosti predložene su izmjene koje će poslodavcu omogućiti da uputi na provjeru radnika za kojeg opravdano pretpostavlja da radi pod utjecajem sredstava ovisnosti.

Uz članak 19.

Prema odredbama postojećeg zakona utvrđena je samo obveza osnivanja odbora za zaštitu na radu kod poslodavca koji zapošljava više od 50 radnika. Međutim kod većih poslodavaca i u većim sustavima (INA, HŽ, HEP) postoji potreba da djeluje središnji odbor zaštite na radu koji raspravlja o politici na razini cijelog poduzeća ali i da postoje odbori za zaštitu na radu na nižim razinama koji će raspravljati o konkretnim problemima vezano za poboljšanje stanja zaštite na radu.

Uz članak 20.

Jedan od instituta Zakona o zaštiti na radu koji je najviše doprinio aktivnijoj suradnji poslodavaca i radnika na području zaštite na radu su svakako i odbori za zaštitu na radu. Predloženim izmjenama s kojima su se suglasili i predstavnici poslodavaca utvrđena je obveza poslodavca da sazovu sjednicu odbora u roku od 48 sati od nastanka smrtne i skupne ozljede, kako bi se radnike izvjestilo kako je do ozljede došlo i koje će se mjere poduzeti da se takva ozljeda ne ponovi. Ukoliko bi poslodavac to propustio učiniti sastanak odbora imao bi pravo sazvati povjerenik radnika za zaštitu na radu odnosno njihov koordinator.

Uz članak 21.

Kako vrlo značajnu ulogu u aktivnijem angažiranju radnika na rješavanju pitanja zaštite na radu imaju povjerenici radnika za zaštitu na radu, a postojećim Zakonom je izbor bio teško provediv, bilo je potrebno predložiti rješenja koja će olakšati njihov izbor u situacijama kada kod poslodavca uopće ne djeluju sindikati ili djeluje jedan ili više sindikata.

Uz članak 22.

Postojeće odredbe Zakona utvrđuju da se uvjeti za nesmetano obnašanje dužnosti povjerenika radnika za zaštitu na radu uređuju kolektivnim ugovorom što u većini slučajeva nije učinjeno. Zbog toga se predlažu rješenja kao što su već dana u Zakonu o radu za članove radničkih vijeća.

Osim toga daje se mogućnost da poslodavac, radničko vijeće odnosno sindikati sporazumom riješe određena pitanja vezana za rad povjerenika radnika za zaštitu na radu.

Uz članak 23.

Unapređenje zaštite na radu nije moguće bez odgovarajućeg praćenja stanja zaštite na radu prije svega vezano za ozljede i profesionalne bolesti. Postojećim Zakonom obveza izvještavanja postoji samo za smrtne, skupne i teške ozljede, dok za ostale ozljede takva obveza ne postoji ni po propisima zaštite na radu niti po propisima s područja zdravstvenog osiguranja. Predloženim izmjenama inspekcija rada bit će bolje informirana o poslodavcima kod kojih dolazi do ozljeda na radu te na temelju toga kod njih obavljati nadzore i poduzimati zakonom propisane mjere kako bi se utjecalo na poboljšanje stanja.

Uz članak 24.

Zakonom koji je u primjeni postoji obveza čuvanja tehničke dokumentacije za objekte koje poslodavac koristi, međutim dokumentacija koja se čuva ne odgovara stvarnom stanju objekata. Zbog toga je trebalo predložiti navedene promjene, kako bi se obvezalo poslodavca da posjeduje tehničku dokumentaciju koja odražava stvarno stanje objekta.

Vezano za čuvanje ostale dokumentacije uvodi se obveza čuvanja evidencije o strojevima i uređajima s povećanim opasnostima. Kako je nedavno donesenim Pravilnikom o listi strojeva i uređaja s povećanim opasnostima («Narodne novine», br. 47/02.) znatno smanjen broj strojeva i uređaja s povećanim opasnostima uvođenje ove obveze neće previše opterećivati poslodavce a istovremeno će im naglasiti potrebu da vode više računa o tim strojevima.

Uz članak 25.

Odredbama poglavlja II. Zakona o zaštiti na radu utvrđene su obveze poslodavca u provedbi zaštite na radu. Kako je izmjenama i dopunama Zakona o radu dana mogućnost rada na izdvojenim mjestima bilo je nužno naglasiti da se obveze poslodavca kada je u pitanju rad na izdvojenim mjestima rada ne mogu u potpunosti prenijeti vezano za rad radnika na izdvojenim mjestima. Naravno da je u takvim uvjetima povećana odgovornost samog radnika za vlastitu sigurnost ali i dalje poslodavci imaju određene obveze, koje će se detaljnije razraditi podzakonskim propisom.

Uz članak 26.

Predložena izmjena predstavlja usklađivanje s odredbama okvirne Direktive 89/391/EEC vezano za zaštitu radnika koji ima pravo odbiti rad, ako mu prijete neposredna opasnost i koji zbog toga ne smije snositi nikakve štetne posljedice.

Uz članak 27.

Zaštita na radu obuhvaća sigurnost i zaštitu zdravlja radnika s time da se premalo pozornosti posvećuje zaštiti zdravlja radnika. U tome značajne zadaće imaju specijalisti medicine rada.

Kako bi se ovo područje bolje pokrivalo nego do sada nužno je da specijalisti medicine rada obilaze pogona te na licu mjesta utvrđuju opasnosti i štetnosti po zdravlje zaposlenika. Kako se pri tome ne bi previše opteretili poslodavci podzakonskim propisom utvrdit će se minimalni broj sati zavisno o vrsti djelatnosti te broju radnika.

Uz članak 28. i 29.

Kako bi se uvelo više reda vezano za pružanje stručnih usluga s područja zaštite na radu predloženim izmjenama ovlašćuje se ministar nadležan za rad da podzakonskim propisom utvrdi postupak izdavanja ali i postupak vezan za prestanak ovlaštenja.

Uz članak 30.

Navedeno je predloženo kako bi se otklonile posljedice negativnog utjecaja tržišta na ovom području. Naime kako bi ostala konkurentna pojedina ovlaštena trgovačka društva idu ispod realnih cijena i to na uštrb kvalitete. Strukovno udruženje bi za potrebe svojih članica prije svega trebalo definirati usluge koje pružaju poslodavcima, pravila ponašanja u odnosu na korisnike usluga ali i između članica strukovnog udruženja, razinu pojedine usluge, a u skladu s tim i definirati cijene usluge.

Uz članak 31.

U ovom članku vrši se usklađivanje sa odredbama i izrazima koji se koriste u Zakonu o gradnji. Osim toga predložene su izmjene vezano za pristup osoba s invaliditetom građevini odnosno ergonomska prilagodba mjesta rada ukoliko se zapošljava osoba s invaliditetom.

Uz članak 32. i 33.

Usklađivanje s odredbama kao i terminima Zakona o gradnji.

Uz članak 34.

Za sve strojeve i uređaje, a ne samo one s povećanim opasnostima potrebno je osigurati odgovarajuće tehničke upute te upute za uporabu zbog čega je predloženo navedeno rješenje.

Razdvajanje postojećeg podstavka je izvršeno kako bi se osigurale upute na hrvatskom jeziku za sve strojeve i uređaje a ne samo one s povećanim opasnostima.

Uz članak 35.

Bilo je potrebno unijeti odredbe koje omogućuju nadzor nad provedbom zaštite na radu i na izdvojenim mjestima rada.

Uz članak 36.

U članku 103. termini u kaznenim odredbama se usklađuju s već izmjenjenim terminima Zakona o gradnji.

Uz članak 37. i 38.

Mijenjaju se formulacije kaznenih odredaba vezane za izmjene teksta postojećeg zakona.

Uz članak 39.

Vrši se usklađivanje maksimalne visine kazne za odgovornu osobu s odredbama Zakona o prekršajima.

Uz članak 40.- 43.

Mijenjaju se formulacije kaznenih odredaba vezanih za izmjene članaka postojećeg zakona.

Uz članak 44.

Promjena termina u skladu sa Zakonom o radu, Zakonom o gradnji, Zakonom o Državnom inspektoratu i Zakonom o prekršajima.

Uz članak 45.

Utvrđeni su rokovi u kojima će se donijeti provedbeni propisi iz navedenih članaka ovog Zakona.

Uz članak 46.

Kako je i bez postojanja podzakonskog propisa obavljano osposobljavanje ovlaštenika u djelatnostima u kojima postoji povećana opasnost od ozljeda na radu i profesionalnih bolesti u prijelaznim i završnim odredbama trebalo je unijeti navedenu odredbu.

Uz članak 47.

Kako je člankom 19. ovog Zakona utvrđena obveza osnivanja središnjeg odbora za zaštitu na radu, dan je rok u kojem se isti mora osnovati.

Uz članak 48.

Kako bi se osigurao izbor povjerenika za zaštitu na radu u što kraćem roku, člankom 49. dana je mogućnost sindikatu da imenuje povjerenika radnika za zaštitu na radu.

ODREDBE VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU ODNOSNO DOPUNJUJU

Članak 9.

(1) Pri obavljanju poslova prvenstveno se primjenjuju pravila zaštite na radu kojima se uklanja ili smanjuje opasnost na sredstvima rada (osnovna pravila zaštite na radu).

(2) Osnovna pravila zaštite na radu sadrže zahtjeve kojima mora udovoljavati sredstvo rada kada je u uporabi, a naročito glede: opskrbljenosti sredstava rada zaštitnim napravama, osiguranja od udara električne struje, sprečavanja nastanka požara i eksplozije, osiguranja potrebne radne površine i radnog prostora, osiguranja potrebnih puteva za prolaz, prijevoz i za evakuaciju zaposlenika, osiguranja čistiće, potrebne temperature i vlažnosti zraka, ograničenja brzine kretanja zraka, osiguranja potrebne rasvjete mjesta rada i radnog okoliša, ograničenja buke i vibracije u radnom okolišu, osiguranja od štetnih atmosferskih i klimatskih utjecaja, osiguranja od djelovanja po zdravlje štetnih tvari i zaštita od elektromagnetskih i drugih zračenja te osiguranja prostorija i uređaja za osobnu higijenu.

(3) Sredstvima rada, prema ovom Zakonu, smatraju se:

- objekti namijenjeni za rad s pripadajućim prostorijama, instalacijama i uređajima, prostorijama i površinama za kretanje zaposlenika te pomoćnim prostorijama i njihovim instalacijama i uređajima (sanitarne prostorije, garderobe, prostorije za uzimanje obroka hrane, pušenje i povremeno zagrijavanje zaposlenika),

- prijevozna sredstva željezničkoga, cestovnoga, pomorskog, riječnoga, jezerskog i zračnog prometa,

- strojevi i uređaji (osim strojeva i uređaja u užem smislu spadaju postrojenja, sredstva za prijenos i prijevoz tereta i alati),

- skele i površine s kojih se obavlja rad i po kojima se kreću zaposlenici izvan objekata navedenih u točki 1. ovoga stavka, te druga sredstva rada koja se koriste prilikom obavljanja poslova.

Članak 11.

(1) Priznata pravila zaštite na radu su pravila iz stranih propisa ili u praksi provjereni načini pomoću kojih se opasnosti na radu otklanjaju ili smanjuju, ili kojima se sprečava nastanak ozljeda na radu, profesionalnih ili drugih bolesti te ostalih štetnih posljedica za zaposlenike, a primjenjuju se ukoliko ne postoje propisana pravila zaštite na radu.

(2) Ukoliko se primjenjuju pravila zaštite na radu utvrđena stranim propisima, primjenjuju se oni koji su povoljniji za sigurnost i zaštitu zdravlja zaposlenika i drugih osoba.

(3) Ministar nadležan za rad pravilnikom utvrđuje koji će se strani propisi primjenjivati kao priznata pravila i određuje način njihovog objavljivanja.

Članak 12.

(1) Ministar nadležan za rad propisuje podzakonskim propisima osnovna i posebna pravila zaštite na radu.

(2) Izradu stručnih podloga podzakonskih propisa ministar može povjeriti odgovarajućoj znanstvenoj ili stručnoj ustanovi, trgovačkom društvu, odnosno stručnom udruženju.

(3) Pravila zaštite na radu iz stavka 1. ovoga članka za pripadnike oružanih snaga i redarstvenih službi donose nadležni ministri.

Članak 13.

(1) Za organiziranje i provedbu zaštite na radu odgovoran je poslodavac neovisno o tome da li je u tu svrhu zaposlio stručnjaka za zaštitu na radu, odnosno organizirao službu za zaštitu na radu ili je ugovorio suradnju s ovlaštenom fizičkom osobom za zaštitu na radu, ustanovom ili trgovačkim društvom za poslove zaštite na radu.

(2) Poslodavac može obavljanje poslova zaštite na radu prenijeti i na svojeg ovlaštenog predstavnika (u daljnjem tekstu: ovlaštenik).

(3) Ovlaštenje iz prethodnog stavka poslodavac daje ugovorom o radu, kojim utvrđuje i radno vrijeme u kojem će se obavljati poslovi iz prethodnog stavka.

Članak 18.

(1) Poslodavac je dužan izraditi procjenu opasnosti, na temelju koje primjenjuje pravila kojima se otklanjaju ili na najmanju moguću mjeru smanjuju opasnosti i štetnosti te u tu svrhu osigurati sva potrebna materijalna sredstva.

(2) Poslodavac je dužan u pisanom obliku utvrditi organizaciju provedbe zaštite na radu, pravila zaštite te prava, obveze i odgovornosti njegovih ovlaštenika i zaposlenika, u dijelu u kojem ta pitanja nisu uređena ovim Zakonom i propisima donesenim na temelju njega te kolektivnim ugovorom i ugovorom o radu.

(3) Podloga za izradu akta iz stavka 2. ovoga članka je prethodna procjena opasnosti na mjestima rada i u radnom okolištu, odobrena od nadležnog tijela inspekcije rada.

(4) Obveza donošenja akta iz stavka 2. ovoga članka ne odnosi se na poslodavce koji zapošljavaju do 20 zaposlenika.

(5) Poslodavac je dužan pisanim uputama osigurati provedbu procesa rada u skladu s propisima zaštite na radu.

(6) Upute poslodavca moraju biti istaknute na mjestu rada radi njihovog korištenja.

(7) Ministar nadležan za rad propisat će uvjete koje moraju ispunjavati poslodavci pri izradi procjene opasnosti, način njezine izrade, sadržaje obuhvaćene procjenom te podatke na kojima se mora temeljiti.

Članak 20.

(1) Poslodavac koji zapošljava više od 50 zaposlenika dužan je zaposliti jednog ili više stručnjaka za zaštitu na radu sukladno broju zaposlenih te stupnju opasnosti utvrđenog procjenom.

(2) U smislu ovoga Zakona stručnjak za zaštitu na radu jest osoba koju poslodavac zapošljava radi obavljanja poslova unutarnjeg nadzora nad provedbom zaštite na radu i pružanja stručne pomoći poslodavcu, ovlaštenicima i povjerenicima zaposlenika za zaštitu na radu.

(3) Inspektor rada može rješenjem narediti zapošljavanje stručnjaka za zaštitu na radu i poslodavcu koji zapošljava manje od 50 zaposlenika, na temelju opasnosti utvrđenih procjenom.

(4) Na zahtjev poslodavca ministar nadležan za rad može dozvoliti da se poslovi zaštite na radu obavljaju bez zapošljavanja stručnjaka za zaštitu na radu, iako je zaposleno više od 50 zaposlenika, ako je procjenom utvrđeno da ne postoje veće opasnosti i štetnosti po sigurnost i zdravlje zaposlenika. U navedenom slučaju poslodavac poslove zaštite na radu obavlja prema odredbama članka 19. ovoga Zakona.

Članak 21.

(1) Poslodavac koji zapošljava više od 250 zaposlenika dužan je ustrojiti službu za zaštitu na radu, sukladno broju zaposlenih te stupnju opasnosti koji je utvrđen procjenom.

(2) Poslodavac iz stavka 1. ovoga članka koji ima pogone na više mjesta izvan sjedišta osniva središnju službu zaštite na radu, čija je zadaća praćenje stanja zaštite na radu u cijelom trgovačkom društvu te koja u tu svrhu objedinjava i usklađuje rad na poslovima provedbe zaštite na radu.

(3) Inspektor rada može narediti poslodavcu na temelju procjene opasnosti da ustroji službu za zaštitu na radu i kod manjeg broja zaposlenih.

(4) Poslodavcu koji zapošljava više od 250 zaposlenika, na njegov zahtjev, ministar rada može dozvoliti da ne ustroji službu zaštite na radu ako na temelju procjene proizlazi da ne postoje veće opasnosti i štetnosti po sigurnost i zdravlje zaposlenika. U tom slučaju poslodavac poslove zaštite na radu organizira po odredbama članka 20. ovoga Zakona.

Članak 26.

Poslodavci i njihovi ovlaštenici moraju biti osposobljeni iz područja zaštite na radu, ako se radi o tehnologijama u kojima postoji opasnost od ozljeda na radu, profesionalnih bolesti i poremećaja u tehnološkom procesu koji bi mogli ugroziti sigurnost zaposlenika.

Članak 28.

(1) Osposobljavanje za rad na siguran način iz prethodnog članka poslodavac je dužan provesti glede postojećih opasnosti i štetnosti pri radu i to prije:

- započinjanja zaposlenika s radom,
- promjena u procesu rada,
- premještanja zaposlenika na drugo radno mjesto.

(2) Ocjena praktične osposobljenosti provodi se na mjestu rada.

(3) Poslodavac može utvrditi obvezu povremene provjere znanja iz zaštite na radu za zaposlenika koji su raspoređeni na poslove s posebnim uvjetima rada ili na poslove na kojima učestalo dolazi do ozljeda na radu.

(4) Obvezu iz prethodnog stavka može narediti inspektor rada te biti nazočan takvoj provjeri znanja, ako opravdano pretpostavlja da je za određene poslove nužna povremena provjera.

Članak 30.

Poslodavac mora osigurati osposobljavanje za povjerenike zaposlenika zadužene za zaštitu na radu.

Članak 33.

(1) Poslodavac je dužan najmanje svaka tri mjeseca izvijestiti povjerenike zaposlenika za zaštitu na radu i zaposleničko vijeće o opasnostima i štetnostima po sigurnost i zdravlje te mjerama koje je poduzeo i koje će poduzeti radi unapređivanja sigurnosti i zaštite zdravlja.

(2) Obvezu iz prethodnog stavka poslodavac ima posebno nakon smrtne, skupne i teške ozljede na radu, utvrđenog slučaja profesionalne bolesti, kao i nalaza nadležnog tijela kojim je utvrđen nedostatak u primjeni pravila zaštite na radu.

Članak 34.

(1) Poslovi s posebnim uvjetima rada prema odredbama ovoga Zakona su poslovi koje mogu obavljati samo zaposlenici koji osim općih uvjeta za zasnivanje radnog odnosa ispunjavaju i posebne uvjete glede dobi života, spola, stručnih sposobnosti, zdravstvenoga, tjelesnog ili psihičkog stanja (u daljnjem tekstu: zdravstveno stanje) te psihofizioloških i psihičkih sposobnosti (u daljnjem tekstu: psihička sposobnost).

(2) Poslodavac ne smije rasporediti zaposlenika na poslove s posebnim uvjetima rada ako prethodno na propisani način nije utvrđeno da zaposlenik ispunjava potrebne uvjete.

(3) Ministar nadležan za rad u suglasnosti s ministrom zdravstva propisati će poslove s posebnim uvjetima rada, način, sadržaj i rokove provjere sposobnosti zaposlenika za rad na tim poslovima.

Članak 35.

(1) Poslodavac dokazuje odgovarajućom ispravom da zaposlenik ispunjava uvjete glede stručne sposobnosti, zdravstvenog stanja i psihičkih sposobnosti.

(2) Zaposlenika raspoređenog na poslove s posebnim uvjetima rada poslodavac upućuje na pregled ovlaštenoj ustanovi, odnosno specijalistu medicine rada u privatnoj praksi s uputnicom koja sadrži podatke o vrsti poslova i drugim okolnostima od utjecaja za ocjenu njegove sposobnosti za obavljanje ovih poslova.

(3) Ministar nadležan za rad u suglasnosti s ministrom zdravstva propisuje sadržaj uputnice za pregled zaposlenika na poslovima s posebnim uvjetima rada.

7. KORIŠTENJE OBJEKATA NAMIJENJENIH ZA RAD, STROJEVA I UREĐAJA I OSOBNIH ZAŠTITNIH SREDSTAVA TE RADNI POSTUPCI

Članak 42.

(1) Poslodavac je dužan objekte namijenjene za rad održavati u stanju koje ne ugrožava sigurnost i zdravlje zaposlenika i ispitivati pojedine vrste instalacija u rokovima utvrđenim tehničkim propisima.

(2) Poslodavac je dužan prestati s radom u objektima namijenjenim za rad na kojima nastanu promjene zbog kojih postoji opasnost po sigurnost i zdravlje zaposlenika.

Članak 43.

(1) Kada nije moguće pravilima zaštite na sredstvima rada ili organizacijskim mjerama otkloniti ili u dovoljnoj mjeri ograničiti opasnosti po sigurnost i zdravlje zaposlenika, poslodavac mora osigurati odgovarajuća zaštitna sredstva i skrbiti da ih zaposlenici koriste pri obavljanju poslova.

(2) Poslodavac je dužan osigurati da strojevi i uređaji i osobna zaštitna sredstva u svakom trenutku budu u ispravnom stanju.

(3) Poslodavac ne smije staviti u uporabu strojeve i uređaje i osobna zaštitna sredstva ako nisu izrađena u skladu s propisima zaštite na radu i ako nisu ispravna.

(4) Poslodavac je dužan isključiti iz uporabe strojeve i uređaje i osobna zaštitna sredstva na kojima nastanu promjene zbog kojih postoji opasnost po sigurnost i zdravlje zaposlenika.

Članak 57.

(1) Ako više poslodavaca radi na zajedničkom radilištu, svaki od njih dužan je provoditi zaštitu na radu radi zaštite svojih zaposlenika te organizirati rad i osigurati izvođenje radova tako da njegovi zaposlenici pri izvođenju radova ne ugrožavaju sigurnost i zdravlje zaposlenika drugih poslodavaca.

(2) Ako se izvođenje radova zbog prirode procesa ne može organizirati na način određen u stavku 1. ovoga članka, poslodavci su dužni radove obavljati naizmjenično prema postignutom sporazumu.

(3) Način ostvarivanja zaštite na radu na zajedničkom radilištu utvrđuje se ugovorom između izvođitelja odgovornog za međusobno usklađivanje radova i ostalih izvođitelja koji mora sadržavati sve osnovne elemente zaštite, a naročito opis poslova, naznaku pravila zaštite u odnosu na prisutne opasnosti i štetnosti, obveze i ovlaštenja odgovornih osoba i dr.

(4) Voditelj građenja dužan je s voditeljima radova ostalih izvođitelja usklađivati zaštitu na radu u skladu s odredbama stavka 1., 2. i 3. ovoga članka.

(5) Voditelj građenja dužan je voditi dnevnu evidenciju poslodavaca i zaposlenika nazočnih na privremenom zajedničkom radilištu.

Članak 65.

- (1) Poslodavac je dužan privremeno udaljiti s mjesta rada zaposlenika koji je na radu pod utjecajem alkohola ili drugih sredstava ovisnosti.
- (2) Utvrđivanje da li je zaposlenik pod utjecajem alkohola ili drugih sredstava ovisnosti obavlja se alkometrom ili drugim pogodnim sredstvom ili aparatom.
- (3) Ako zaposlenik odbije pristupiti provjeri smatra se, da je pod utjecajem alkohola.
- (4) Ako zaposlenik odbija napustiti mjesto rada udaljenje će po pozivu poslodavca omogućiti nadležna redarstvena služba.

14. ODBOR ZA ZAŠTITU NA RADU

Članak 66.

- (1) Kod poslodavca koji zapošljava 50 ili više zaposlenika obavezno se osniva odbor za zaštitu na radu kao savjetodavno tijelo poslodavca.
- (2) Postupak izbora članova odbora poslodavac uređuje općim aktom.

Članak 68.

- (1) Odbor se sastaje najmanje jedanput u tri mjeseca.
- (2) Predsjednika odbora dužan je na sjednice pozivati inspektore rada a inspektor će u svakom pojedinom slučaju ocijeniti da li je nužna njegova nazočnost na sjednici.
- (3) Povjerenik zaposlenika i član zaposleničkog vijeća imaju pravo poticati rad obora.
- (4) Odbor planira i nadzire primjenu pravila zaštite na radu, obavještavanje i obrazovanje iz zaštite na radu, vodi politiku sprečavanja ozljeda na radu i profesionalnih bolesti i potiče stalno unapređivanje zaštite na radu.

15. POVJERENIK ZAPOSLENIKA ZA ZAŠTITU NA RADU

Članak 69.

- (1) Kod poslodavca koji zapošljava 20 ili više zaposlenika oni između sebe obavezno biraju i imenuju povjerenika za zaštitu na radu.
- (2) Izbor i imenovanje povjerenika kao i broj povjerenika obavlja se u skladu s odredbama Zakona o radu kojima su uređena pitanja zaposleničkih vijeća.
- (3) Bez obzira na broj zaposlenika povjerenik mora biti izabran svagdje gdje to zahtijevaju uvjeti rada (povećana opasnost za sigurnost i zdravlje zaposlenika, rad na izdvojenim mjestima i sl.).

(4) Povjerenika zaposlenici biraju na vrijeme za koje se zaključuje kolektivni ugovor. Isti zaposlenik može biti ponovno izabran za povjerenika.

(5) Ako je prema propisanim kriterijima kod poslodavca izabrano više povjerenika, oni međusobno imenuju svog koodinatora.

(6) Ista osoba može biti istovremeno povjerenik zaposlenika i sindikalni povjerenik za zaštitu na radu, ako svi zaposlenici jednog poslodavca pripadaju istom sindikatu.

Članak 70.

(1) Zadatak je povjerenika da djeluje u interesu zaposlenika na području zaštite na radu, te da prati primjenu propisa i naređenih mjera zaštite u radnoj sredini u kojoj je izabran.

(2) Povjerenik ima i sljedeća prava i dužnosti:

- sudjelovati u planiranju unapređivanja uvjeta rada, uvođenja nove tehnologije, uvođenja novih tvari u radni i proizvodni proces i poticati poslodavca i njegove ovlaštenike na provedbu zaštite na radu,

- biti obaviješten o svim promjenama od utjecaja na sigurnost i zdravlje zaposlenika,

- primati primjedbe zaposlenika na primjenu propisa i provedbu mjera zaštite na radu,

- izvijestiti inspektora o svojim zapažanjima i zapažanjima zaposlenika čiji je povjerenik, prisustvovati inspekcijskim pregledima i očitovati se na činjenično stanje koje utvrdi inspektor,

- pozvati inspektora rada kada ocijeni da su ugroženi život i zdravlje zaposlenika, a poslodavac to propušta ili odbija učiniti,

- obrazovati se za obavljanje ovih poslova, stalno proširivati i unapređivati znanje, pratiti i prikupljati obavijesti od značaja za njegov rad,

- staviti prigovor na inspekcijski nalaz i mišljenje,

- svojim djelovanjem poticati ostale zaposlenike na rad na siguran način,

- obavještavati zaposlenike o mjerama koje poslodavac poduzima da im osigura zaštitu na radu i zdravstvenu zaštitu.

(3) O svom radu povjerenik je dužan najmanje svaka tri mjeseca izvještavati zaposleničko vijeće.

(4) Poslodavac je dužan osigurati povjereniku uvjete za nesmetano obnašanje te dužnosti, davati sve potrebne obavijesti i omogućiti uvid u sve propise i isprave u svezi sa zaštitom

na radu i ne smije ga, tijekom obnašanja dužnosti, bez pristanka zaposleničkog vijeća rasporediti na drugo radno mjesto ili k drugom poslodavcu, raskinuti s njim radni odnos, smanjivati mu plaću ili ga na drugi način dovoditi u nepovoljniji položaj niti protiv njega pokrenuti postupak za naknadu štete, ukoliko je povjerenik postupao sukladno svojim ovlastima.

(5) Uvjeti za nesmetano obnašanje dužnosti povjerenika detaljnije se uređuju kolektivnim ugovorom, a osobito dio radnog vremena u kojem povjerenik ima pravo obnašati dužnost, pravo na naknadu plaće, pravo na odsustvovanje s rada radiosposobljavanja (tečajevi, seminari, sastanci i sl.), pravo na pristup svim radnim mjestima i drugo.

(6) Ukoliko uvjeti iz stavka 5. ovoga članka nisu utvrđeni kolektivnim ugovorom, ministar nadležan za rad na prijedlog osobe koja može biti stranka kolektivnog ugovora, može pravilnikom propisati navedene uvjete vodeći računa o vrsti djelatnosti, stupnju opasnosti i broju zaposlenih.

(4) Poslodavac je obavezan u roku od osam dana od isteka roka utvrđenog rješenjem inspektora rada izvijestiti inspekciju rada o izvršenju rješenja ili o razlozima zbog kojih rješenje nije izvršeno.

Članak 72.

(1) Poslodavac je obavezan izvijestiti inspekciju rada o smrtnoj, teškoj ili skupnoj (dva ili više zaposlenika) ozljedi odmah po nastanku događaja, a u daljnjem roku od 48 sati od nastanka događaja dostaviti inspekciji rada propisano pisano izvješće.

(2) Poslodavac je obavezan izvijestiti inspekciju rada o slučaju profesionalne bolesti odmah nakon što ga utvrdi nadležno tijelo.

(3) Ministar nadležan za rad propisat će sadržaj izvješća iz ovoga članka.

Članak 74.

(1) Poslodavac je dužan čuvati:

- tehničku dokumentaciju iz koje je vidljiva primjena osnovnih pravila zaštite na radu za objekt ili dio objekta koji koristi za radne i pomoćne prostorije tako dugo dok ih koristi,

- upute o načinu korištenja strojeva i uređaja s povećanim opasnostima dok te strojeve i uređaje koristi,

- planove uređenja privremenih radilišta dok ta radilišta koristi,

- isprave o obavljenim ispitivanjima iz članka 53. ovoga Zakona,

- dokaze o ispravnosti instalacija.

(2) Poslodavac je dužan voditi evidencije o:

- zaposlenicima osposobljenim za rad na siguran način,

- zaposlenicima raspoređenim na poslove s posebnim uvjetima rada,

- opasnim tvarima koje proizvodi, prerađuje ili koristi,

- ozljedama na radu, slučajevima profesionalnih bolesti i poremećajima u tehnološkom procesu koji su izazvali ili su mogli izazvati štetne posljedice po sigurnost i zdravlje zaposlenika.

Članak 79.

(1) Zaposlenik mora biti obaviješten o svim promjenama u radnom procesu koje utječu na njegovu sigurnost i zdravlje.

(2) Zaposlenik ima pravo odbiti rad ako mu neposredno prijete opasnost za život i zdravlje zbog toga što nisu primijenjena propisana pravila zaštite na radu.

(3) U slučaju iz prethodnog stavka zaposlenik je dužan obavijestiti poslodavca ili njegovog ovlaštenika te svojeg povjerenika za zaštitu na radu.

(4) U slučaju iz stavka 2. ovoga članka poslodavac ili njegov ovlaštenik, odnosno zaposlenik ili njegov povjerenik dužni su neodložno izvijestiti inspektora rada, koji je dužan u roku od 48 sati utvrditi činjenično stanje i osnovanost navoda zaposlenika.

(5) Prava zaposlenika glede primjene odredbe stavka 2. ovoga članka uređuju se Zakonom o radu.

Članak 82.

Zadaće službe medicine rada su osobito:

- utvrđivanje i procjena rizika od štetnosti za zdravlje na mjestu rada,

- praćenje činitelja u radnom okolišu i radnom procesu koji mogu ugroziti zdravlje zaposlenika, uključujući njihov smještaj i prehranu,

- savjetovanje poslodavca o planiranju i organizaciji rada, uključujući oblikovanje radnog mjesta, o izboru, održavanju i stanju strojeva i uređaja te o tvarima koje se koriste pri radu,

- sudjelovanje u izradi programa unapređivanja načina rada te u ispitivanju i procjeni nove opreme sa zdravstvenog stajališta,
- savjetovanje poslodavca o unapređivanju zaštite zdravlja, sigurnosti, higijene rada, ergonomiji te osobnim i skupnim zaštitnim sredstvima,
- praćenje zdravstvenog stanja zaposlenika u odnosu na rad, a posebno zaposlenika na poslovima s posebnim uvjetima rada, mladeži, žena i zaposlenika sa smanjenim radnim sposobnostima,
- trajno unapređivanje prilagođenosti rada zaposlenicima,
- sudjelovanje u mjerama stručne rehabilitacije,
- suradnja u obavještanju, stručnom osposobljavanju i obrazovanju u oblasti medicine rada, higijene rada i ergonomije,
- sudjelovanje u analizi ozljeda na radu i profesionalnih bolesti,

Članak 91.

- (1) Ovlaštene ustanove i trgovačka društva registrirana za obavljanje poslova zaštite na radu mogu na zahtjev poslodavca izrađivati procjene opasnosti (članak 18.), obavljati osposobljavanje za rad na siguran način (članak 27.), ispitivanja strojeva i uređaja s povećanim opasnostima (članak 52.), i ispitivanja u radnom okolišu (članak 50.) te izdavati isprave o provedenim ispitivanjima (članak 53.).
- (2) Pravne osobe iz prethodnog stavka mogu na temelju ovlaštenja nadležnog tijela inspekcije rada sudjelovati u postupku izdavanja građevinske dozvole (članak 94.) i radu povjerenstva za tehnički pregled izgrađenog objekta namijenjenog za rad (članak 95.).
- (3) Pravne osobe iz stavka 1. mogu na zahtjev proizvođača, odnosno uvoznika obavljati provjeru strojeva i uređaja, osobnih zaštitnih sredstava i opreme te izdavati isprave da su ista proizvedena sukladno međunarodnim konvencijama, propisima zaštite na radu odnosno odgovarajućim standardima.
- (4) Ministar nadležan za rad propisat će uvjete pod kojima pravne osobe registrirane za obavljanje poslova zaštite na radu mogu obavljati poslove navedene u stavku 1. ovoga članka. (stručna sprema zaposlenika, radno iskustvo, iskustvo na poslovima zaštite na radu, potrebna oprema)

Članak 92.

- (1) Određene poslove zaštite na radu kod poslodavca mogu obavljati fizičke osobe, kao stručnjaci za zaštitu na radu.

(2) Ministar nadležan za rad propisati će za koje poslove i pod kojim uvjetima fizičke osobe mogu dobiti suglasnost za obavljanje poslova zaštite na radu.

Članak 93.

(1) Pri projektiranju objekata namijenjenih za rad projektant je obavezan u glavnom projektu primijeniti odgovarajuće propise zaštite na radu.

(2) Projektant je obavezan u posebnom dijelu glavnog projekta izraditi prikaz tehničkih rješenja za primjenu propisa zaštite na radu.

(3) Prikaz tehničkih rješenja sadrži naročito:

- opasnosti i štetnosti koje proizlaze iz procesa rada i način na koji se te opasnosti otklanjaju,

- primijenjene propise zaštite na radu koji se odnose na lokaciju objekta, odstranjivanje štetnih otpadaka, prometnice, radni prostor, pomoćne prostorije i drugo,

- predvidiv broj zaposlenika prema spolu,

- čimbenike ergonomske prilagodbe objekta za rad i mjesta za rad, ukoliko se predviđa rad invalida u tom objektu,

- radne postupke koji imaju utjecaja na stanje u radnom i životnom okolišu,

- popis opasnih radnih tvari štetnih po zdravlje koje se u procesu rada koriste, prerađuju ili nastaju te njihove karakteristike,

- popis propisa i naznaku odredaba o zaštiti na radu koje su primijenjene u tehničkoj dokumentaciji.

(4) Projektant nakon pregleda tehničke dokumentacije izjavom potvrđuje da su u glavnom projektu primijenjena tehnička rješenja za primjenu pravila zaštite na radu.

Članak 94.

(1) Inspekcija rada, odnosno njezin ovlašteni stručni predstavnik nakon provedenog postupka, odnosno pregleda glavnog projekta, ako su u projektu primijenjeni propisi zaštite na radu izdaje suglasnost.

(2) Tijelo nadležno za izdavanje građevinske dozvole za objekt namijenjen za rad ne može istu izdati prije nego je u prethodnom postupku inspekcija rada odnosno njen ovlaštenu stručni predstavnik utvrdio da su u projektnoj dokumentaciji primijenjeni propisi zaštite na radu.

(3) Inspekcija rada, odnosno njen ovlaštenu stručni predstavnik prilikom pregleda dokumentacije dužni su posebnu pozornost obratiti na radne postupke i opasne radne tvari koje se koriste, prerađuju ili nastaju, a koje bi mogle štetno utjecati na stanje u radnom i životnom okolišu.

(4) Inspekcija rada može u određenim slučajevima ovlastiti stručnu ustanovu, odnosno trgovačko društvo da sudjeluje u postupku utvrđivanja da su u projektu primijenjeni propisi zaštite na radu.

Članak 95.

(1) U povjerenstvu za tehnički pregled izgrađenog objekta namijenjenog za rad sudjeluje inspekcija rada, odnosno njen ovlaštenu stručni predstavnik.

(2) Tijelo nadležno za izdavanje uporabne dozvole ne može izdati istu ukoliko nije u prethodnom postupku inspekcija rada, odnosno njen ovlaštenu predstavnik utvrdio da je objekt izgrađen u skladu s glavnim projektom i da su na istom primijenjeni propisi zaštite na radu naročito glede radnih postupaka i radnih tvari koji bi mogli štetno utjecati na stanje u radnom i životnom okolišu.

(3) Inspekcija rada može u određenim slučajevima ovlastiti stručnu ustanovu, odnosno trgovačko društvo da sudjeluje u radu povjerenstva za tehnički pregled izgrađenog objekta.

Članak 99.

(1) Proizvođač strojeva i uređaja s povećanim opasnostima dužan je osim obveza iz prethodnog članka izdati i tehničke upute i upute za uporabu u skladu s odredbama zakona.

(2) Uvoznik, odnosno trgovačko društvo koje stavlja u promet uvozne strojeve i uređaje s povećanim opasnostima dužno je osigurati upute iz stavka 1. ovoga članka na hrvatskom jeziku te od ovlaštene ustanove ili trgovačkog društva pribaviti ispravu da je stroj, odnosno uređaj proizveden u skladu s međunarodnim konvencijama, stranim propisima, odnosno normama iz područja zaštite na radu.

(3) Isprave izdane u inozemstvu priznat će se pod uvjetima utvrđenim zakonom.

(4) Ministar nadležan za rad propisat će način provjere strojeva i uređaja te izdavanja isprava glede primjene propisa zaštite na radu.

Članak 102.

Nadzor nad provedbom odredaba ovoga Zakona, propisa donesenih na temelju njega i pravila zaštite na radu obavljaju tijela uprave nadležna za poslove inspekcije rada, ako zakonom nije određeno da provedbu tih propisa u određenim djelatnostima nadziru druga tijela.

VII. KAZNENE ODREDBE

Članak 103.

(1) Novčanom kaznom od 20.000 do 90.000 kuna kaznit će se za gospodarski prijestup trgovačko društvo:

- ako izradi projektnu dokumentaciju za objekte namijenjene za rad bez da primijeni odgovarajuće propise zaštite na radu (članak 93. stavak 1.),
- ako u posebnom dijelu projektne dokumentacije ne izradi prikaz tehničkih rješenja za primjenu propisa zaštite na radu ili ako ga ne izradi na propisani način (članak 93. stavak 2. i 3.),
- ako prilikom projektiranja strojeva i uređaja ne primijeni propis zaštite na radu uz poštivanje ergonomskih načela (članak 97.),
- ako prilikom projektiranja osobnih zaštitnih sredstava i opreme ne primijeni propise zaštite na radu uz poštivanje ergonomskih načela (članak 100. stavak 1.)

(2) Za gospodarski prijestup iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se novčanom kaznom od 5.000 do 15.000 kuna i odgovorna osoba pravne osobe.

Članak 104.

(1) Novčanom kaznom od 20.000 do 90.000 kuna kaznit će se za gospodarski prijestup proizvođač:

- ako stroj ili uređaj ne izradi u skladu s propisima zaštite na radu (članak 98. stavak 1.),
- ako ne pribavi ispravu kojom se potvrđuje da je stroj ili uređaj proizveden u skladu s propisima zaštite na radu (članak 98. stavak 2.),
- ako uz stroj ili uređaj s povećanim opasnostima ne izda tehničke upute i upute za uporabu (članak 99. stavak 1.),

- ako prilikom proizvodnje osobnih zaštitnih sredstava i opreme ne primjeni propise zaštite na radu (članak 100. stavak 1.),

- ako uz osobno zaštitno sredstvo i opremu ne izda tehničke upute i upute za uporabu (članak 101. stavak 1.).

(2) Za gospodarski prijestup iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se novčanom kaznom od 5.000 do 15.000 kuna i odgovorna osoba pravne osobe.

Članak 105.

(1) Novčanom kaznom od 20.000 do 90.000 kuna kaznit će se za gospodarski prijestup uvoznik odnosno trgovačko društvo koje stavlja u promet:

- ako ne osigura upute na hrvatskom jeziku ili ako ne pribavi ispravu da je stroj ili uređaj s povećanim opasnostima proizveden sukladno međunarodnim konvencijama, propisima zaštite na radu odnosno odgovarajućim standardima (članak 99. stavak 2.),

- ako za osobno zaštitno sredstvo i opremu ne osigura upute iz članka 101. stavka 1. ovoga Zakona na hrvatskom jeziku, odnosno ne pribavi ispravu da je osobno zaštitno sredstvo, odnosno oprema proizvedena sukladno međunarodnim konvencijama, propisima o zaštiti na radu, odnosno odgovarajućim standardima (članak 101. stavak 2).

(2) Za gospodarski prijestup iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se novčanom kaznom od 5.000 do 15.000 kuna i odgovorna osoba pravne osobe.

Članak 106.

(1) Novčanom kaznom od 20.000 do 90.000 kuna kaznit će se za gospodarski prijestup:

- ustanova, odnosno trgovačko društvo za zaštitu na radu ako obavlja poslove zaštite na radu na temelju ovlaštenja suprotno odredbama ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju njega (članak 91. stavak 4.).

(2) Za prijestupe iz stavka 1. ovoga članka počinjene drugi put kaznit će se ustanova, odnosno trgovačko društvo za zaštitu na radu i zabranom obavljanja djelatnosti u trajanju do 6 mjeseci, a za navedene prijestupe počinjene treći put kaznit će se pored novčane kazne i trajnim oduzimanjem ovlaštenja za obavljanje djelatnosti iz područja zaštite na radu.

(3) Za gospodarski prijestup iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se novčanom kaznom od 5.000 do 15.000 kuna odgovorna osoba pravne osobe.

Članak 107.

(1) Novčanom kaznom od 20.000 do 90.000 kuna kaznit će se za gospodarski prijestup:

- ustanova, odnosno trgovačko društvo koje obavlja poslove zaštite na radu bez propisanog ovlaštenja, odnosno ustanova, odnosno trgovačko društvo koje obavlja poslove zaštite na radu, a ne ispunjava propisane uvjete (članak 91. stavak 4.).

(2) Za prijestupe iz stavka 1. ovoga članka ustanova, odnosno trgovačko društvo iz točke 1. kaznit će se i trajnim oduzimanjem ovlaštenja za obavljanje djelatnosti.

(3) Za gospodarski prijestup iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se novčanom kaznom od 5.000 do 15.000 kuna odgovorna osoba pravne osobe.

Članak 108.

(1) Novčanom kaznom od 10.000 do 40.000 kuna kaznit će se za prekršaj poslodavac:

- ako od zaposlenika zahtijeva sudjelovanje u troškovima provođenja zaštite na radu (članak 16.),

- ako ne izradi pisanu procjenu opasnosti i štetnosti i ako je ne dostavi na potvrdu inspekciji rada (članak 18. stavak 1.),

- ako u pisanom obliku ne utvrdi organizaciju provedbe zaštite na radu (članak 18. stavak 2.),

- ako ne izradi pisane upute za provedbu procesa rada sukladno pravilima zaštite na radu i ako ih ne istakne na vidljivo mjesto radi korištenja (članak 18. stavak 5. i 6.),

- ako on ili njegov ovlaštenik nisu osposobljeni za obavljanje poslova zaštite na radu (članak 19. stavak 2.),

- ako ne zaposli potreban broj stručnjaka za zaštitu na radu (članak 20. stavak 1.),

- ako ne ustroji službu zaštite na radu sukladno broju zaposlenika te stupnju opasnosti i štetnosti (članak 21. stavak 1.),

- ako ne osigura potrebne uvjete za rad stručnjaka za zaštitu na radu ili službe zaštite na radu (članak 22. stavak 1.),

- ako dovodi u nepovoljniji položaj stručnjaka za zaštitu na radu dok postupa sukladno propisima zaštite na radu (članak 22. stavak 2.),

- ako ne osigura osposobljavanje iz članka 26. ovoga Zakona,

- ako dozvoli samostalno obavljanje poslova zaposleniku koji prethodno nije osposobljen za rad na siguran način, a priroda posla je takva da postoje opasnosti i štetnosti po život i zdravlje zaposlenika (članak 27. stavak 1.),

- ako ne provede osposobljavanje zaposlenika za rad na siguran način u slučajevima utvrđenim člankom 28. stavkom 1. ovoga Zakona,
- ako ne osigura osposobljavanje za povjerenike zaposlenika za zaštitu na radu (članak 30.),
- ako zaposlenicima ne daje odgovarajuće obavijesti i pisane upute (članak 31. stavak 1.),
- ako ne postavi znakove sigurnosti i znakove općih obavijesti sukladno propisima (članak 32. stavak 1.),
- ako u propisanim rokovima ne izvijesti povjerenike zaposlenika i zaposleničko vijeće o mjerama koje će poduzeti radi unapređivanja sigurnosti i zaštite zdravlja (članak 33. stavak 1.),
- ako rasporedi zaposlenika na poslove s posebnim uvjetima rada, ako prethodno na propisani način nije utvrđeno da zaposlenik ispunjava potrebne uvjete (članak 34. stavak 2.),
- ako dozvoli rad na poslovima s posebnim uvjetima rada zaposleniku koji više ne ispunjava uvjete za obavljanje tih poslova ili ukoliko je protekao rok u kojem je zaposlenik morao biti upućen na ponovni pregled (članak 36. stavak 2.).

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se novčanom kaznom od 5.000 do 15.000 kuna odgovorna osoba pravne osobe.

(3) U slučaju ponavljanja prekršaja kaznit će se poslodavac i odgovorna osoba pravne osobe novčanom kaznom u dvostrukom iznosu.

Članak 109.

(1) Novčanom kaznom od 10.000 do 40.000 kuna kaznit će se za prekršaj poslodavac:

- ako dozvoli da žena obavlja radove pod zemljom i pod vodom ili da obavlja osobito teške poslove (članak 38.),
- ako dozvoli da žena za vrijeme trudnoće obavlja poslove iz članka 39. stavka 1. ili da žena za vrijeme dojenja djeteta obavlja poslove iz članka 39. stavka 2. ovoga Zakona,
- ako malodobniku dozvoli obavljanje poslova s posebnim uvjetima rada, rad noću ili prekovremeni rad osim u slučajevima utvrđenim Zakonom o radu (članak 40.),
- ako zaposleniku s umanjenim radnim sposobnostima dozvoli da obavlja poslove na kojima postoji opasnost od daljnjeg umanjenja njegove radne sposobnosti (članak 41.),

- ako obavlja rad u objektima u kojima postoji opasnost po sigurnost i zdravlje zaposlenika (članak 42. stavak 2.),
- ako zaposlenicima ne osigura odgovarajuća osobna zaštitna sredstva i ako ne osigura da ih zaposlenici koriste pri radu (članak 43. stavak 1.),
- ako ne osigura da strojevi i uređaji i osobna zaštitna sredstva koja se koriste budu u ispravnom stanju (članak 43. stavak 2. do 4.),
- ako ne razradi tehnologiju rada tako da radni postupci štetno ne utječu na sigurnost i zdravlje zaposlenika (članak 44. stavak 1. i 2.),
- ako pri radu s opasnim radnim tvarima ne primijeni pravila zaštite na radu i ako ne osigura da su u svakom trenutku označene na propisani način (članak 45. stavak 2.),
- ako ne poduzeme propisane mjere nakon što se mjerenjem utvrdi da je koncentracija po zdravlje štetnih tvari veća od maksimalno dopustive (članak 48. stavak 2.),
- ako na privremenom radilištu ne osigura da se radovi obavljaju sukladno pravilima zaštite na radu (članak 55. stavak 1.),
- ako prije početka radova na privremenom radilištu ne dostavi tijelu inspekcije rada obavijest sa svim propisanim podacima i plan uređenja radilišta te ako ne izradi plan uređenja radilišta u skladu s propisima (članak 56. stavak 1. i 2.),
- ako na zajedničkom privremenom radilištu ne osigura primjenu pravila zaštite na radu radi zaštite svojih zaposlenika i zaposlenika drugih poslodavaca (članak 57. stavak 1. i 2.),
- ako ugovorom ne utvrdi način ostvarivanja zaštite na zajedničkom radilištu i ako ne vodi dnevnu evidenciju poslodavaca izvoditelja i njihovih zaposlenika (članak 57. stavak 3. do 5.),
- ako ne čuva na radilištu svu dokumentaciju propisanu člankom 58. ovoga Zakona,
- ako privremeno ne udalji s mjesta rada zaposlenika koji je pod utjecajem alkohola ili drugih sredstava ovisnosti (članak 65.),
- ako tijelima inspekcije rada ne daje obavještenja i podatke ili im onemogućuje obavljanje nadzora (članak 71. stavak 1. i 2.),
- ako odmah ne izvijesti tijelo inspekcije rada o smrtnoj, skupnoj ili teškoj ozljedi zaposlenika ili ako u propisanom roku ne dostavi pismeno izvješće o ozljedi (članak 72. stavak 1.).

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se novčanom kaznom od 5.000 do 15.000 kuna odgovorna osoba pravne osobe.

(3) U slučaju ponavljanja prekršaja kaznit će se poslodavac i odgovorna osoba pravne osobe novčanom kaznom u dvostrukom iznosu.

Članak 111.

(1) Novčanom kaznom od 10.000 do 20.000 kuna kaznit će se za prekršaj poslodavac:

- ako ne osigura osnivanje odbora za zaštitu na radu (članak 66.) ili ne osigura sjednice odbora u propisanom roku (članak 68.),

- ako povjerenika zaposlenika za zaštitu na radu dovodi u nepovoljniji položaj zbog obavljanja njegovih dužnosti (članak 70.),

- ako u propisanom roku ne izvijesti tijelo inspekcije rada o izvršenju rješenja ili o razlozima zbog kojih rješenje nije izvršeno (članak 71. stavak 4.),

- ako ne izvijesti tijelo inspekcije rada o slučaju profesionalne bolesti odmah nakon što ga utvrdi nadležni organ (članak 72. stavak 2.),

- ako ne čuva propisanu dokumentaciju ili ne vodi propisane evidencije (članak 74. stavak 1. i 2.),

- ako ne vodi knjigu nadzora ili ako ne podnese izvješće o ozljedama na radu i slučajevima profesionalnih bolesti, ako je istih bilo (članak 75. stavak 1. i 2.),

- ako u slučaju iz članka 79. stavka 4. ovoga Zakona ne izvijesti inspekciju rada ili ne osigura zaposleniku prava na temelju odredaba Zakona o radu.

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se novčanom kaznom od 3.000 do 10.000 kuna odgovorna osoba pravne osobe.

Članak 112.

Novčanom kaznom od 100 do 300 kuna kaznit će se za prekršaj na licu mjesta zaposlenik:

- ako puši u prostorijama i prostorima u kojima je pušenje zabranjeno (članak 63. stavak 2. i 3.),

- ako unosi i uživa alkohol za vrijeme rada ili ako obavlja rad dok je pod utjecajem alkohola i drugih sredstava ovisnosti (članak 64.),

- ako ne omogući da se utvrdi da li je pod utjecajem alkohola (članak 65. stavak 2.),

- ako ne obavlja poslove dužnom pozornošću sukladno pravilima zaštite na radu (članak 77. stavak 1.),
- ako pri radu ne koristi propisana osobna zaštitna sredstva (članak 77. stavak 2.),
- ako odmah ne izvijesti poslodavca ili njegovog ovlaštenika o neposrednoj opasnosti po sigurnost i zdravlje (članak 78. stavak 2.),
- ako ne obavijesti poslodavca ili njegovog ovlaštenika da odbija rad jer mu neposredno prijete opasnost za život ili zdravlje, zbog toga što nisu primijenjena propisana pravila zaštite na radu (članak 79. stavak 3.).